

Projekt Respondere

April 2019 – Mars 2022

31 mars 2022
Evy Almstrand, projektledare

Innehållsförteckning	Sid.
Sammanfattning	3
Projektidé och förväntade resultat	6
Projektidé	6
Beskrivning av delprojekten	7
Förväntade resultat och effekter	10
Projektets resultat, mål och indikatorer	15
Resultat/utfall på individnivå	15
Resultat för respektive delprojekt på individnivå	17
Sammanfattning resultat på individnivå	22
Kvalitativa resultat och effekter på individ- och organisationsnivå	22
Arbetsätt	27
Arbetsprocess	27
Insatser och aktiviteter	32
Nya metoder och material	36
Samverkan och samarbetspartners	39
Kommunikation, spridning och påverkan	40
Kommunikation	40
Spridning	41
Påverkan	43
Uppföljning och utvärdering	47
Uppföljning	47
Utvärdering	57
Användande av resultat	59
Verksamhetsutveckling	59
Implementeringsprocess	60
Rapporter och metodbok	62
Kommentarer och tips	62
Kommentarer	62
Tips	64

Sammanfattning

Projekt Respondere (*latin – bemöta*) har bedrivits av tre samordningsförbund (Sof), samt Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, från den första april 2019 till den sista mars 2022. Projektet har fått stöd av Europeiska Socialfonden (ESF).

Samordningsförbund är en gemensam organisering mellan kommun, region, Arbetsförmedling och Försäkringskassa, inom ett överenskommet geografiskt område. Samordningsförbunden lyder under Lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (2003:1210).

De förbund som drivit projektet är Sof Älv & Kust (Ale, Kungälv, Stenungsund, Tjörn och Öckerö), Sof Insjöriket (Mölnadal, Partille, Härryda, Lerum och Alingsås) och FINSAM Göteborg. Deltagarna har varit boende i någon av de 11 nämnda kommunerna.

Projekt Respondere utgår främst från tre rapporter som publicerades under åren 2017 och 2018. Samtliga rapporter beskriver problematiken runt unga vuxna med psykisk ohälsa med eller utan aktivitetsersättning. Rapporterna publicerades av Riksrevisionen (RiR 2017:5), Inspektionen för socialförsäkring (ISF 2017:5) och Statens offentliga utredningar (SOU 2018:11). Rapporterna beskriver problematiken runt de komplexa strukturer som finns runt personer i behov av samhällets stöd. Regeringen pekade ut behovet av att arbeta med dessa målgrupper, eftersom gruppen unga som uppbar aktivitetsersättning hade ökat. Trots att många myndigheter ville prioritera målgruppen och insatser för dessa unga vuxna, fanns det ingen som ansvarade för helheten. Försäkringskassan har det övergripande rehabiliteringsansvaret, men har få till inga redskap eller avsatt tid att arbeta med processen, på det sätt som dessa unga vuxna är i behov av för att nå egen försörjning.

Genom Projekt Respondere gavs en möjligheten att ta ett helhetsgrepp kring målgruppen unga vuxna med funktionsnedsättningar, med behov av samordnat stöd. En målgrupp som de medverkande samordningsförbunden traditionellt sett inte arbetat med tidigare, i någon högre grad.

- Unga vuxna (16 – 29 år) som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och som uppbar eller fått avslag på aktivitetsersättning och/eller har behov av samordnat stöd.
- Målgruppen inkluderar även unga vuxna med funktionsnedsättning som inte är aktuella för aktivitetsersättning, men som har behov av samordnat stöd för att närma sig arbetsmarknaden eller studier.
- Unga vuxna inom gymnasieskolan med behov av samordnat stöd, i syfte att motverka avhopp och/eller erbjuda adekvata insatser.

Som den latinska betydelsen av Respondere "bemöta" indikerar, så har projektet haft ett mycket tydligt brukarperspektiv. Det har märkts genom de metoder och arbetsätt som använts, både befintliga och nya som implementerats under projektperioden.

Projektet i sin helhet och delprojekten har aktivt arbetat med metodutveckling och organisationsutveckling på olika sätt och en del förändringar har skett under resans gång. De tankar som fanns inför uppstarten har delvis reviderats, dock alltid med fortsatt fokus på målgruppen och vad som är bäst för den, vilket varit en styrka i projektet.

147 kvinnor (49 %) och 153 män (51 %) har varit aktuella under projektperioden, totalt 300 deltagare. Till och med december månad 2021 har 111 kvinnor (47 %) och 126 män (53 %) avslutats, totalt 237 deltagare. Könsfördelningen har varierat något i de olika delprojekten.

Av de 237 deltagare som avslutats i projektet har:

- 77 deltagare börjat att arbeta eller studera (33 %), (Mål 40 %)
33 kvinnor (30 %) och 44 män (35 %)

- 107 deltagare närmast sig arbetsmarknaden (45 %), (Mål 40 %)
43 kvinnor (39 %) och 64 män (51 %)

- 53 deltagare avslutats på grund av andra orsaker (22%) (Mål 20 %)
36 kvinnor (31 %) och 17 män (14 %)

- .....
- 240 av samtliga deltagare (80 %) (Mål 70 %)
har brutit passivitet till aktivitet
120 kvinnor och 120 män

Ytterligare 63 deltagare avslutades i januari 2022, på grund av att projektet upphörde. Alla dessa deltagare fortsatte i insatser och aktiviteter efter projektets upphörande (31 till praktik, två till arbete, tre till studier, två söker arbete, samt 25 till annat, främst fortsatt rehabilitering).

Sverige och övriga världen drabbades av en omfattande och mycket allvarlig pandemi ganska tidigt under projektperioden och projektet fick då ställa om på många olika sätt. I mars 2020 hade projektet varit i gång med deltagare i åtta månader och verksamheterna kommit upp i full skala.

Efter en kort chock-fas befarades att projektet skulle sluta i katastrof, att deltagare skulle drabbas mycket hårt av pandemin, att aktiviteter skulle ställas in och att arbetsplatser och skolor skulle stänga ute deltagarna. Men trots pandemin, med restriktioner, nedstängningar och oro hos alla, lyckades projektet att hålla verksamheterna i gång, allt för att deltagarna skulle få fortsatt samordnat stöd. Tack vare ett uppmuntrande och tillåtande klimat och medarbetarnas vilja att påverka, kunde projektet snabbt ställa om. Kreativiteten flödade och arbetssätten och arbetsmetoderna justerades för att kunna fortgå under pandemin.

Projektets arbete har sammanställts i en metodbok som finns tillgänglig på hemsidan www.respondere.se. Metodboken beskriver processen med att driva ett ESF-finansierat projekt, från projekttid till avslut och framåtblickar. Tanken är att metodboken ska kunna vara till stöd för andra intressenter, som funderar på att ansöka om medel från ESF för att påbörja och genomföra ett projekt. Metodboken ger även information om arbetssätt och metoder som använts och som gett ett gott resultat, för de många unga vuxna som deltagit i projektet.

Röster från våra deltagare

”Jag tycker det har varit väldigt bra, faktiskt. Jag har fått en genomgång innan vi gör saker, varför vi gör det och att vi gör det på det sättet och vad det är till för och allt sånt. Jag tycker det har fungerat jättebra.”

”Det har blivit lättare för mig att gå ut bland folk rent allmänt. Att kunna fungera som en människa helt enkelt. [...] Det har liksom fixat till rätt mycket för mig allmänt i livet. Jag har fått ordning på saker känner jag.”

(Rättighetsanalys – Emerga Institute AB)

”Nu är det jag som gäller!”

”Personalen har varit fantastiska. Detta har varit det bästa som har hänt mig på länge.”

”Jag är en helt annan människa idag.”

(Utvärdering halvtidsrapport, Contextio/Payoff)

I genomsnitt tyckte 9 av 10 av deltagarna att:

Insatserna/aktiviteterna har varit till stor nytta för dem,

de har varit med och bestämt vilket stöd de fått, samt

att personalen tagit tillvara på deras erfarenheter, kunskaper och synpunkter.

(Indikatorsenkät avslut)

Projektidé och förväntade resultat

Projektidé

Projekt Respondere har gett möjligheten att via samordningsförbundens unika samverkansorganisation ta ett helhetsgrepp kring målgruppen unga vuxna med funktionsnedsättningar, med behov av samordnat stöd.

Projektet ville utveckla och stärka samordningsförbunden, komma in tidigare och nå fler, arbeta för att unga kvinnor och män närmar sig arbetsmarknaden, börjar att arbeta eller studera, genom utvecklingsarbete förstärka samarbete i övergången mellan skola och arbete, systematiskt ta tillvara deltagarnas erfarenheter, samt påverka och åstadkomma strukturella förändringar som gynnar unga vuxna.

De tre samordningsförbunden hade för avsikt att driva sina respektive delprojekt, som utmynnats ur de specifika geografiska områdenas behov, kopplat till målgruppen:

Sof Älv & Kust:

Delprojekt Convinere

Sof Insjöriket:

Delprojekt ACTivera

FINSAM Göteborg

Delprojekt Från skola till arbetsliv

Beskrivning av delprojekten

- **Delprojekt Convinere** (*latin - möten som förändrar*)

Delprojekt Convinere har fokuserat på unga vuxna som haft eller var aktuella för aktivitetsersättning. Målen har varit att starta upp den arbetslivsinriktade rehabiliteringsprocessen tidigare, för att deltagaren skulle nå arbete eller studier vid aktivitetsersättningens slut. Fokus skulle också ligga på övergången mellan förlängd skolgång och möjligheten att finna lämpliga åtgärder inom det arbetsmarknadspolitiska området, för att möjliggöra fortsatt arbete eller studier.

Tanken var att använda sig av befintliga strukturer genom att samordna, utveckla och komplettera aktiviteter som målgruppen själv anser sig behöva och/eller som är kända, beprövade metoder för en arbetslivsrehabilitering. Sof Älv & Kust hade redan ett upparbetat befintligt Samverkansteam, som man inom projektets ram ville förstärka med två nya professioner, case manager och leg. samtalsterapeut/psykolog.

Samverkansteamet bestod av ett antal rehabvägledare, en processledare/samordnare, en arbetsterapeut, samt en hälsoutvecklare. Teamets mål för deltagarna var att bryta rundgång (det vill säga, vandra runt hos olika myndigheter), bidra till egen försörjning, stödja till stegförflyttning, samt bidra till att deltagaren hamnade rätt i välfärden. Detta skedde genom att stärka deltagarens arbetsförmåga, stärka dennes sociala kompetens, bidra till förbättrad livskvalité och hälsa, samt säkerställa långsiktiga och hållbara lösningar, genom utvecklad samverkan.

Unga vuxna med aktivitetsersättning har i hög grad en rad kontakter med olika instanser och myndigheter, såsom hälso- och sjukvården, psykiatrin, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och olika delar av socialtjänsten. Den unge själv saknar oftast förutsättningen för att kunna samordna och hantera kommunikation med respektive kontakt, vilket ofta kan resultera i att kontakten försämras eller stödet uteblir. Det befintliga Samverkansteamet skulle därför förstärkas med en case manager, vars viktigaste roll var att möta detta behov, det vill säga att följa upp och underhålla kontakter med alla stödfunktioner runt den unge.

Dessutom skulle Samverkansteamet förstärkas med en leg. samtalsterapeut/psykolog med ACT-kompetens, vars huvudsakliga uppdrag skulle riktas mot att arbeta med deltagarnas motivation till att delta i den arbetslivsinriktade rehabiliteringen, för att närma sig arbetsmarknaden och på sikt börja att arbeta eller studera. Acceptance and Commitment Therapy (ACT) är en beteendeterapeutisk modell som syftar till att hjälpa människor att hitta ett förhållningssätt till tankar och känslor för att skapa ett rikt, värdefullt och meningsfullt liv.

- **Delprojekt ACTivera**

Delprojekt ACTivera skulle fokusera på målgruppen unga vuxna med beviljad aktivitetsersättning, unga vuxna som närmar sig övergången från aktivitetsersättning till något annat och unga vuxna som fått avslag på sin ansökan om aktivitetsersättning. Därutöver inkluderades även unga vuxna som hade någon form av diagnos, som påverkar förmågan till arbete och som kan tänkas ingå i målgruppen som kommer att bli aktuell för aktivitetsersättning.

Delprojektet ACTivera avsåg att redan vid ett positivt beslut om aktivitetsersättning erbjuda den unge, tillsammans med ansvarig handläggare på Försäkringskassan, samtal med psykolog/leg. samtalsterapeut, för att söka finna motivation och i ett tidigt skede förhindra en passiv tid i ersättningen. Den andra delen av projektet avsåg att möta upp de unga vuxna som var i slutskedet av sin aktivitetsersättning. Genom delprojektet ACTivera skulle andelen unga vuxna som fått aktivt stöd höjas avsevärt inom aktivitetsersättningsperiodens senare del.

Tanken var att liksom Convinere använda sig av redan befintliga strukturer. Sof Insjöriket hade redan en befintlig insats, Balder. Inom Balder fanns samverkanskoordinatorer, vars funktion kan beskrivas som en kombination av handläggare för Supported Employment (SE) och Case management. Samverkanskoordinatorernas arbete med att motivera den unge, koordinera och samordna professionella aktörer, hade kommit att ta en allt större del av personalens resurser. Att både arbeta med detta, samt parallellt jobba med metoden SE med stort arbets- och studiefokus, var resurskrävande.

Inom projektets ram skulle därför funktionen case manager förstärka och komplettera samverkanskoordinatorerna. Den befintliga rollen samverkanskoordinator skulle delas upp på två särskilda funktioner inom ACTivera, case manager och SE- handledare, för att i högre utsträckning kunna möta en målgrupp med en omfattande problematik och kunna intensifiera insatser, utifrån där det verkligen behövs för stunden. Detta skulle möjliggöra ett ännu tätare stöd till handläggare på myndigheterna, främst på Försäkringskassan, och i ett senare skede ett tätare stöd till arbetsgivare som avser att ta emot målgruppen. Detta stöd skulle även kombineras med möjligheten att få stöd av psykolog/leg. samtalsterapeut, för att nå motivation till förändring.

ACTivera skulle bidra till en förfining och förändring i utformande av tjänsterollerna och förväntades kunna tillmötesgå deltagarnas behov av intensiva insatser inom de båda metodikerna, i högre omfattning än vad som är var möjligt innan. Insatsen skulle avslutas med en slutdokumentation över tiden i insatsen.

- **Delprojekt Från skola till arbetsliv**

Delprojekt Från skola till arbetsliv skulle fokusera på målgruppen ungdomar som varken arbetar eller studerar (UVAS) från ålder 16 till 29 år. Här fanns en stor andel unga vuxna med psykisk ohälsa som inte har fått stöttning i att hitta rätt i samhällets stödfunktioner, där många aktörer, inte minst skolor och elevhälsoteamen, var aktiva men där samordningen av samhällets resurser och övergången mellan skola och arbetsliv inte fungerat fullt ut.

Från skola till arbetsliv syftade till att utveckla FINSAM Göteborgs individinriktade arbete med unga vuxna, i behov av samordnad arbetslivsinriktad rehabilitering. Detta skulle ske genom att skapa förutsättningar att ge fler unga vuxna tillgång till samordnade insatser, utveckla kontaktytor för att tidigare nå målgruppen och därmed minska risken för långvarigt utanförskap och bidragsberoende.

Delprojektet ville genom metoden Tjänstedesign tillvara deltagarnas erfarenheter av välfärdens organisationer mellan skola och arbetsliv, samt ta tillvara deltagares erfarenheter av förbundets befintliga insats, för att öka delaktigheten. Effekten förväntades bli att fler unga kvinnor och män i behov av stöd på vägen till inträde på arbetsmarknaden, tidigare skulle få relevanta insatser från samhällets aktörer och därmed öka förutsättningarna för att fler unga vuxna kommer i arbete eller kommer närmare arbetsmarknaden.

Ett stort antal djupintervjuer med deltagare planerades att genomföras under projektperioden. Delprojektet förväntades på så vis även leda till att målgruppens erfarenheter skulle tas tillvara, i utveckling av samverkan på strukturell nivå.

Delprojektet skulle kopplas till den befintliga insatsen DISA+ (numera Unga vuxna) som är en deltagarinriktad arbetslivsrehabiliterande verksamhet, som vänder sig till unga vuxna mellan 18 – 29 år. Deltagarna erbjöds individuellt coachande stöd av arbetsspecialister, enligt metoden Individual Placement and Support (IPS), i syfte att komma in på arbetsmarknaden eller börja studera.

För stöd i att utveckla arbetssätt i linje med Tjänstedesign i det befintliga DISA+ -teamet och som resurs för att utveckla, hantera och återföra insikterna till skolor (framför allt elevhälsoteam), myndigheter och övriga berörda parter, skulle en kontaktperson/delprojektledare anställas med stöd av ESF-medel.

Förväntade resultat och effekter

Inför ansökan till ESF gjordes en Result Base Management, (RBM förändringsteori) med en sammanfattning av resurser, aktiviteter, förväntat utfall, resultat och kort- samt långsiktiga effekter. Fokus lades på individ- och organisationsnivå. Även de horisontella principerna; jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering behandlades i RBM och kommer att omskrivas längre fram i rapporten.

Förväntat resultat/utfall på individnivå

Projekt Respondere förväntades på individnivå leda till att unga kvinnor och män som stått långt från arbetsmarknaden får arbete, börjar studera eller närmar sig arbetsmarknaden.

Den RBM som gjordes inför ansökan om ESF-stöd, bröts senare under genomförandefasen ned och formulerades för varje delprojekt, på individ- och organisationsnivå.

141 kvinnor och 159 män förväntades delta i projektet, totalt 300 deltagare (100 deltagare per delprojekt). Könsfördelningen baseras på GR:s statistik på könsfördelning hos dem som uppstår AE-ersättning inom Göteborgsregionen (källa FoU Väst GR). Alla deltagarna förväntades vara avslutade innan projektperiodens slut.

De **indikatorer** som skulle bedöma de individuella kvantitativa målen för deltagarna formulerades på följande sätt:

- 56 kvinnor och 64 män, totalt 120 deltagare (40 %) förväntas efter avslutad insats **gå vidare till arbete eller studier.**
- 56 kvinnor och 64 män, totalt 120 deltagare (40 %) förväntas efter avslutad insats ha **närmat sig arbetsmarknaden.**
(Söka arbete, praktisera, fortsätta i någon form av rehabilitering.)
- 28 kvinnor och 32 män, totalt 60 deltagare (20 %) kommer att avslutas **andra orsaker.**
(Såsom sjukdom, föräldraledighet eller flytt.)
.....
- 99 kvinnor och 111 män, 210 deltagare (70 %) förväntas **bryta passivitet till aktivitet.**
(Deltagandet i hälsofrämjande insatser, arbetsrehabiliterande insatser och arbetsförberedande insatser har satts som indikatorer på att deltagaren har brutit sin passivitet. Ju fler deltagartimmar som funnits inom dessa områden, desto större stegförflyttning har deltagarna gjort.)

Förväntade kvalitativa resultat på individnivå

- Skapa tillitsfulla relationer till deltagare.
- Ökad motivation till arbete och/eller fortsatta studier bland unga vuxna.
- Unga vuxna får ökad kunskap om arbetsmarknaden och samhället.
- Deltagarna gör stegförflyttningar mot studier eller arbete.
- Den enskilde deltagaren skall nå rätt typ av försörjning vid projektavslut.
- Målgruppen erbjuds tidigare och mer adekvata insatser under sin tid med offentlig försörjning.
- Färre unga vuxna behöver ansöka om sjukersättning eller försörjningsstöd, efter avslutad aktivitetsersättning.

Förväntade kort- och långsiktiga effekter på individnivå

- Målgruppen bemöts på ett mer holistiskt sätt.
- De unga vuxna är bättre rustade för arbete på arbetsmarknaden.
- Målgruppen upplever att de verksamheter som erbjuds är organiserade runt deras individuella behov.
- Målgruppen upplever ett ökat inflytande över rehabiliteringsprocessen.
- En ökad andel unga vuxna är i egen försörjning eller studerar.
- Fler unga vuxna klarar av sina gymnasiestudier eller högre studier.
- Samhällets stöd har tillgängliggjorts för fler unga kvinnor och män, vilket leder till att fler hamnar rätt i välfärden. Detta leder till att fler unga vuxna ges ett bättre framåtsyftande stöd, som möjliggör en framtid med arbete eller studier.

Förväntade kvalitativa resultat på organisationsnivå

- Det ska finnas strukturer, rutiner, samarbeten och kunskap, för att effektivare kunna stötta den enskilde i rehabiliteringsprocessen.
- Tillitsfulla relationer mellan personalen och styrgrupp skapas.
- Förändrat/förbättrat arbetssätt, bemötande mot målgruppen och ökad kunskap och insikt om deras behov.
- Förbättra och förtydliga samverkansstrukturer och samarbetsformer.
- Rätt aktivitet för deltagare i ett tidigare skede under tid med offentlig försörjning, för att motverka passivitet.
- Identifiera var samverkan brister (Lex Heller – metod med syfte att förbättra samverkan) för att skapa förutsättningar för att optimera arbetssätt och samarbetsformer.
- Ökad medvetenhet om jämställd rehabilitering, tillgänglighet och icke-diskriminering.

Förväntade kort- och långsiktiga effekter på organisationsnivå

- Bättre kommunikation.
- Utvecklad och mer effektiv samverkan mellan myndigheter.
- Utvecklad och mer effektiv samverkan ställt till ideell sektor, social ekonomi och näringsliv.
- Förmåga att kunna urskilja målgrupper som bedöms ligga i riskzon för ett långvarigt utanförskap.
- Snabbare process som leder till studier, arbete eller stegförflyttning mot arbetsmarknaden.
- Tid med offentlig försörjning skall innehålla adekvata aktiviteter för den enskilde.
- Projektets ambition är att nå strukturella effekter med metoder och modeller som kan tillvaratas inom organisationerna.
- Detta förväntas leda till samhällsekonomiska vinster.

Horisontella principer och Lex Heller

Genom att gå samman i ett stort projekt för att bättre bemöta målgruppen unga vuxna med funktionsnedsättningar och/eller psykisk ohälsa, komma in tidigare i deras process, samt öka deras tillgänglighet till samordnad rehabilitering, skulle möjlighet ges till att både arbeta med specifika frågor, men också generella frågor för att utveckla arbetet med unga vuxna.

Lex Heller är ett system som syftar till att fånga upp problem som uppstår på grund av brister i samverkan. De brister som identifieras ska kategoriseras, analyseras och hanteras i ett större sammanhang än det egna förbundsområdet. Genom systematisk identifiering av brister i samverkan förväntas förutsättningarna för att synliggöra behov av samverkan öka, samt medvetandegörandet av vad som krävs för en lyckosam välfärd för deltagarna. Synliggörandet förväntas skapa större möjligheter för strategisk påverkan, i frågor som rör vikten av samverkan kring unga vuxna i behov av samordnat stöd.

Lex Heller skulle tillsammans med jämställdhetsintegrering, tillgänglighetsintegrering och integrering av icke-diskriminering, utgöra projektets generella och övergripande utvecklingsfrågor. När det gäller mer specifika frågor, skulle kunskapsöverföring främjas och möjliggöras mellan de olika delprojekten och samordningsförbunden, så att alla skulle få kunskap om de specifika arbetssätt och metoder som respektive delprojekt valt att arbeta med i projektet.

Jämställdhetsintegrering

Jämställdhetsmålen för projektet var att kvinnor och män skulle få en likvärdig arbetslivsinriktad rehabilitering, att de som når projektet skulle vara könsfördelningsmässigt inom spannet 40/60, att aktiviteter och metoder inom projektet skulle verka för att kvinnor och män skulle få en likvärdig arbetslivsinriktad rehabilitering, samt att all personal kommer från myndigheter och organisationer, som har en väl grundad plattform och som för en ständig kompetensutveckling inom jämställdhet. Den höga kunskapsnivån skulle fortsätta genom kontinuerlig kunskapspåfyllnad från ordinarie myndighet eller organisation, samt genom kompetensutveckling via samordningsförbunden.

Inför att ansökan om ESF-medel lämnades in gjordes en jämställdhetsanalys med stöd av 4R-metoden. Metoden används som grund för att analysera och kartlägga verksamheter utifrån ett jämställdhetsperspektiv. R1 syftar på Representation av kvinnor och män; R2 syftar på hur Resurser fördelas mellan kvinnor och män; R3 syftar på Realia, det vill säga varför representation och resurser fördelar sig som de gör. R4 syftar på, att genom en handlingsplan (och handlande), Realisera vad som ska åstadkommas, genom att formulera nya mål och åtgärder.

Tillgänglighetsintegrering

Tillgänglighetsmålen för projektet var att arbetsmarknaden skulle bli mer tillgänglig för fler personer och att insatserna skulle leda till högre tillgänglighet till aktiviteter och även till arbetsmarknaden i sin helhet.

Delmålen formulerades sedan enligt följande:

- Deltagarna anger att de under projektet upplevt informativ, fysisk, psykisk och kommunikativ tillgänglighet.
- 100 % av deltagarna anger att de fått möjlighet att resonera kring tillgänglighet under sin tid i projektet.
- En riktad personalinsats planerades för att arbeta med informativ och kommunikativ tillgänglighet, som samverkansparterna tänker, kan ge direkt effekt för målgruppen i alla led. "Vet samtliga personal hur de kan formulera sig på ett sätt muntligt och skriftligt, för att budskap skall nå fram till de som har ett behov av mycket stor tydlighet och anpassning av språk?"

Integrering av icke-diskriminering

Målen för projektet gällande icke-diskriminering var att arbetsmarknaden skulle bli mindre diskriminerande för fler personer och att insatserna skulle leda till högre tillgänglighet till aktiviteter och även till arbetsmarknaden i sin helhet.

Delmålen formulerades sedan enligt följande:

- 100 % av deltagarna anger att de blivit bemötta och behandlade med värdighet avseende deras kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, ålder, etnicitet, funktionsvariation, sexuell läggning, samt religion eller annan trosuppfattning, i ganska hög grad eller mycket hög grad, under tiden i projektet.

Förväntade kort- och långsiktiga effekter avseende jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering

Genom ökad kunskap om samtliga diskrimineringsgrunder, samt hur dessa kan påverka i kontakten med arbete, skola och myndigheter, ville projektet verka för ett mer jämlikt deltagande i samhället på alla nivåer. Samtliga i målgruppen skulle mötas av kunskap hos projektpersonalen kring de horisontella principerna för att säkerställa ett likvärdigt bemötande under projekttiden, fördelningen av insatser, aktiviteter och åtgärder mellan män och kvinnor skulle bli mer jämlik, könsstereotypa mönster på arbetsmarknaden skulle minska och projektpersonalen skulle ha adekvat kunskap om målgruppen, utifrån de horisontella principerna.

Förväntade resultat samt kort- och långsiktiga effekter avseende Lex Heller

- Synliggörandet av problem förväntades skapa större möjligheter för strategisk påverkan, i frågor som rör vikten av samverkan kring individer i behov av samordnat stöd.
- Genom systematisk identifiering av brister i samverkan förväntades förutsättningarna för att synliggöra behov av samverkan öka, samt medvetandegörandet av vad som krävs för en lyckosam välfärd för deltagarna.
- De brister som identifierats skulle kategoriseras, analyseras och hanteras, i ett större sammanhang än det egna förbundsområdet.

Projektets resultat, mål och indikatorer

Resultat/utfall på individnivå

Statistik har rapporterats in i två system, till ESF via Statistiska Centralbyrån (SCB) och till Sektorsövergripande system för uppföljning av samverkan och finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet (SUS). Statistiken från SCB och SUS har inte varit helt överensstämmande, vilket berott på att registrering skett vid olika tillfällen och att systemen är olika uppbyggda. Man kan säga att SUS är ett komplement till SCB. SUS ger till exempel svar på många variabler, som andel subventionerade arbeten, utbildningsnivå, typ av ersättning, tid i offentlig försörjning, med mera.

Statistik från Statistiska Centralbyrån (SCB)

Här följer antal aktuella och avslutade deltagare, samt status vid avslut under perioden augusti 2019 till december 2021, som har redovisats till SCB. I statistiken från SCB kan delprojekten inte urskiljas var för sig.

147 kvinnor (49 %) och 153 män (51 %) har varit aktuella under projektperioden, totalt 300 deltagare.

Till och med december månad 2021 har 111 kvinnor (47 %) och 126 män (53 %) avslutats, totalt 237 deltagare.

Status vid avslut för projektet i sin helhet (SCB)

17 kvinnor och 22 män började att arbeta, totalt 39 deltagare.

15 % av kvinnorna och 17 % av männen, genomsnitt 17 %.

16 kvinnor och 22 män började att studera, totalt 38 deltagare.

14 % av kvinnorna och 17 % av männen, genomsnitt 16 %.

20 kvinnor och 21 män började att praktisera, totalt 41 deltagare.

18 % av kvinnorna och 17 % av männen, genomsnitt 17 %.

3 kvinnor och 11 män började att söka arbete, totalt 14 deltagare.

3 % av kvinnorna och 9 % av männen, genomsnitt 6 %.

55 kvinnor och 50 män avslutades till annat, totalt 105 deltagare.

50 % av kvinnorna och 40 % av männen, genomsnitt 44 %.

Ytterligare 63 deltagare avslutades på grund av att projektet upphörde och är inte inräknade ovan. Dessa deltagare fortsatte i insatser och aktiviteter efter projektets upphörande, varav: 2 till arbete (1 kvinna, 1 man), 3 till studier (2 kvinnor, 1 man), 31 till praktik (16 kvinnor, 15 män), 2 sökte arbete (1 kvinna, 1 man) och 25 till annat, fortsatt rehabilitering (15 kvinnor, 10 män).

Fortsatt rehabilitering (SUS och egen uppföljning)

En manuell uppföljning har skett av de deltagare som avslutats i SUS till fortsatt rehabilitering. Denna kategori finns under status Annat till SCB. Uppföljningen av fortsatt rehabilitering syftade till att följa upp och analysera deltagarnas rehabiliteringsprocess och närmande till arbetsmarknaden. Inom avslutsorsak fortsatt rehabilitering inom SUS finns även avslut till praktik, som i denna presentation lyfts bort, då den redan räknats genom SCB:s statistik.

20 kvinnor och 32 män har gått vidare till fortsatt rehabilitering. (*Praktik ej medräknat*).

Totalt 52 deltagare (22 %) av de som avslutats.

18 % av kvinnorna och 25 % av männen, varav:

9 kvinnor och 15 män har gått vidare till Förstärkt samverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

Totalt 24 deltagare (10 %).

8 % av kvinnorna och 12 % av männen.

1 kvinna och 5 män har gått vidare till daglig verksamhet.

Totalt 6 deltagare (3 %).

1 % av kvinnorna och 4 % av männen.

4 kvinnor och 3 män har gått vidare inom samordningsförbund.

Totalt 7 deltagare (3 %).

4 % av kvinnorna och 2 % av männen.

6 kvinnor och 9 män har gått vidare till "övrigt" (t.ex. aktivitetshus/habilitering)

Totalt 15 deltagare (6 %).

5 % av kvinnorna och 7 % av männen.

Sjukdom (SUS)

Kategorin avslut på grund av sjukdom finns också under status Annat till SCB.

27 kvinnor och 13 män har avslutats på grund av sjukdom.

Totalt 40 deltagare (17 %).

24 % av kvinnorna och 10 % av männen.

Bryta passivitet till aktivitet

En manuell uppföljning har skett av de aktiviteter som deltagarna tagit del av, baserat på godkända inlämnade aktivitetsrapporter, samt genom avslutsblanketter inklusive SUS.

Statistiken har gett svar och underlag för diskussion och analys, av hur stor andel av deltagarna som brutit passivitet till aktivitet.

Deltagandet i hälsofrämjande insatser, arbetsrehabiliterande insatser och arbetsförberedande insatser, har setts som indikatorer på att deltagaren brutit sin passivitet. Ju fler deltagartimmar som funnits inom dessa områden, desto större stegförflyttning har deltagaren gjort.

- Fram till december månad har 80 % av all deltagartid registrerats inom dessa tre områden, för kvinnorna 81 % och för männen 79 %. 240 deltagare (jämnt fördelat mellan kvinnor och män) har således bedömts brutit sin passiva tillvaro till någon form av aktivitet under projektiden.

Resultat för respektive delprojekt på individnivå

- **Delprojekt Convinere**

Totalt förväntades 100 deltagare bli aktuella, 47 kvinnor och 53 män, varav alla skulle avslutas under projektperioden.

Remisserna som kommit in till Convinere har kommit från Försäkringskassan (76 %), kommunerna (16 %) och Arbetsförmedlingen (1 %). Unga vuxna utan offentlig försörjning uppgick till 8 %.

Resultatet blev att 43 kvinnor och 56 män, totalt 99 unga vuxna, deltog i projektet. 24 kvinnor och 35 män, totalt 59 deltagare, avslutades fram till december månad 2021 (SUS).

Deltagarnas förväntade status vid avslut var att 19 kvinnor och 21 män (40 %) skulle börja arbeta eller studera, 19 kvinnor och 21 män (40 %) skulle närma sig arbetsmarknaden och 9 kvinnor och 11 män (20 %) skulle avslutas av övriga orsaker.

Av de 59 deltagare som har avslutats enligt SUS har:

En kvinna (4 %) och två män (6 %) börjat att arbeta, totalt tre (5 %).

Tre kvinnor (13 %) och nio män (26 %) börjat att studera, totalt 12 (20 %).

Tre män (9 %) börjat söka arbete (5 %).

Nio kvinnor (38 %) och 12 män (34 %) avslutats till någon form av fortsatt rehabilitering, totalt 21 (36 %). (*Praktik kan ingå här.*)

Sex kvinnor (25 %) och åtta män (23 %) avslutats på grund av sjukdom, totalt 14 (24 %).

Fem kvinnor (21 %) och en man (3 %) avslutats av andra orsaker, totalt sex (10 %).

73 % av all deltagartid har registrerats inom hälsofrämjande insatser, arbetsrehabiliterande insatser och arbetsförberedande insatser, vilket setts som indikatorer på att deltagarna brutit sin passivitet. Fördelningen har varit jämn mellan kvinnorna och männen.

Deltagarnas genomsnittliga tid i aktiviteter per månad har uppgått till 49 timmar (kvinnor 50, män 48).

Convinere har bidragit till att deltagarna fått stöd och hjälp, vilket lett till en stegförflyttning för samtliga. Målgruppen hade inte kunnat få det stödet de har fått av rehabvägledarna under tiden i projektet någon annanstans och detta har lett fram till att många också hamnat rätt i välfärden. Det är viktigt att poängtera att målgruppen i stor utsträckning är bedömd att inte ha någon arbetsförmåga i 1 - 3 års tid, av hälso- och sjukvården, samt av Försäkringskassan (varifrån ett mycket stort antal remisser kommit från). Deltagarnas behov av koordinering och samordning har varit stort. Matchningsarbetet inför en arbetsträning framhålls som en mycket viktig del för att en deltagare sedan ska ha möjligheten till en anställning.

I resultatet framkommer att betydligt fler män än kvinnor påbörjat eller återupptagit studier. En anledning kan vara att fler unga män skrivits in, som inte avslutat gymnasiet och därmed motiverats till studier, men det kan inte med säkerhet fastställas.

Flera deltagare skrevs in i projektet med ett mål om stegförflyttning. Inremittenten såg inte att deltagaren i dagsläget hade någon arbetsförmåga, men efterfrågade insatser för att deltagaren skulle närma sig arbetsmarknaden. Flera av dessa deltagare var för sjuka för att fullfölja vidare insatser mot arbete och studier. Den förändring denna insats varit för deltagarna i deras liv får dock anses vara mycket stor.

- **Delprojekt ACTivera**

Totalt förväntades 100 deltagare bli aktuella, 47 kvinnor och 53 män, varav alla skulle avslutas under projektperioden.

Remisserna som kommit in till ACTivera har kommit från Försäkringskassan (59 %), kommunerna (25 %) och Arbetsförmedlingen (7 %). Unga vuxna utan offentlig försörjning har uppgått till 9 %.

Resultatet blev att 61 kvinnor och 56 män, totalt 117 unga vuxna deltog i projektet. 47 kvinnor och 45 män, totalt 92 deltagare avslutades, fram till december månad 2021 (SUS).

Deltagarnas förväntade status vid avslut var att 19 kvinnor och 21 män (40 %) skulle börja arbeta eller studera, 19 kvinnor och 21 män (40 %) skulle närma sig arbetsmarknaden och 9 kvinnor och 11 män (20 %) skulle avslutas av övriga orsaker.

Av de 92 deltagare som har avslutats enligt SUS har:

Åtta kvinnor (17 %) och fem män (11 %) börjat att arbeta, totalt 13 (14 %).

Fyra kvinnor (9 %) och fem män (11 %) börjat att studera, totalt nio (10 %).

En kvinna (2 %) börjat att söka arbete (totalt 1 %).

14 kvinnor (30 %) och 26 män (58 %) fortsatt i någon form av fortsatt rehabilitering, totalt 40 (43 %). (*Praktik kan ingå här.*)

14 kvinnor (30 %) och nio män (20 %) avslutats på grund av sjukdom, totalt 23 (25 %).

Sex kvinnor (13 %) avslutats av andra orsaker (totalt 7 %).

84 % av all deltagartid har registrerats inom hälsofrämjande insatser, arbetsrehabiliterande insatser och arbetsförberedande insatser, vilket setts som indikatorer på att deltagarna brutit sin passivitet. Fördelningen har varit jämn mellan kvinnorna och männen.

Deltagarnas genomsnittliga tid i aktiviteter per månad har uppgått till 30 timmar (kvinnor 30, män 30).

ACTivera har jobbat med unga vuxna, som har haft lång tid av passivitet bakom sig. Detta på grund av psykisk ohälsa, samsjuklighet, samt utanförskap. Ett exempel som samverkanskoordinatorer gemensamt har uppmärksammat, är att många deltagare har hamnat i utanförskap med anledning av tidigare brist på stöd, främst från skolan. ACTivera har sett att målgruppen har varit tyngre att arbeta med och behövt längre insatsperiod.

Allt fler remisser har kommit från Försäkringskassan, samt psykiatrin. Unga vuxna med aktivitetsersättning har haft stora svårigheter att närma sig arbetsmarknaden. De har ett större behov av individuellt stöd och anpassningar, för att komma vidare mot självförsörjning eller göra stegförflyttningar.

Tendensen generellt har tidigare varit att fler kvinnor, har avslutats mot fortsatt rehabilitering och/eller mot hälso- och sjukvård, än män. Enligt resultaten ses ett trendbrott, då färre kvinnor än män har skrivits ut mot fortsatt rehabilitering. Samt har fler kvinnor än män, även om det handlar om få personer, avslutats mot arbete. Skillnaden är inte stor, men det kan tolkas som att det långvariga arbetet som pågått med att integrera ett jämställdhetsperspektiv inom verksamheten, fått effekter.

En annan aspekt att ha i åtanke är att de yrkesområden som kvinnorna har börjat arbeta eller studera inom, kan vara sådana områden som inte har påverkats av pandemin, i lika stor utsträckning som områden som har tilltalat männen.

- **Delprojekt Från skola till arbetsliv**

Totalt förväntades 100 deltagare bli aktuella, 47 kvinnor och 53 män, varav alla skulle avslutas under projektperioden.

Remisserna som kommit in till Från skola till arbetsliv har kommit från Försäkringskassan (41 %), kommunen (33 %) och Arbetsförmedlingen (9 %). Unga vuxna utan offentlig försörjning har uppgått till 17 %.

Resultatet blev att 42 kvinnor och 40 män, totalt 82 unga vuxna deltog i projektet. 35 kvinnor och 31 män, totalt 66 deltagare avslutades fram till december månad 2021 (SUS).

Därutöver har cirka 120 presumtiva deltagare (jämn fördelning mellan flickor och pojkar) lyfts för konsultation i de rådgivande teamen hos elevhälsoteamen på gymnasieskolorna. Dessa elever har dock inte rapporterats in som deltagare i projektet.

Deltagarnas förväntade status vid avslut var att 19 kvinnor och 21 män (40 %) skulle börja arbeta eller studera, 19 kvinnor och 21 män (40 %) skulle närma sig arbetsmarknaden och 9 kvinnor och 11 män (20 %) skulle avslutas av övriga orsaker.

Av de 66 deltagare som har avslutats enligt SUS har:

Sex kvinnor (17 %) och 13 män (42 %) börjat att arbeta, totalt 19 (29 %).

Åtta kvinnor (23 %) och sex män (19 %) börjat att studera, totalt 14 (21 %).

Två kvinnor (6 %) börjat att söka arbete, totalt 3 %.

14 kvinnor (40 %) och sex män (19 %) fortsatt i någon form av arbetslivsinriktad rehabilitering, totalt 20 (30 %). (*Praktik kan ingå här.*)

Tre kvinnor (9 %) och fem män (16 %) avslutats på grund av sjukdom, totalt åtta (12 %).

Två kvinnor (6 %) och en man (3 %) avslutats av andra orsaker, totalt tre (totalt 5 %).

87 % av all deltagartid har registrerats inom hälsofrämjande insatser, arbetsrehabiliterande insatser och arbetsförberedande insatser, vilket setts som indikatorer på att deltagarna brutit sin passivitet. Fördelningen har varit så gott som jämn mellan kvinnorna och männen.

Deltagarnas genomsnittliga tid i aktiviteter per månad har uppgått till 67 timmar (kvinnor 70, män 66).

Betydligt fler män än kvinnor har börjat att arbeta. Det kan bero på ett upparbetat samarbete med ett lagerföretag i Göteborg, som tagit emot många deltagare. Oftast lockar lagerarbete männen, mer än kvinnorna. Det är generellt lättare att hitta till exempel lagerarbete eller andra tyngre arbeten som unga män ofta är intresserade av.

Det faktum att projektet fått många deltagare direkt från skolan och från Kommunala aktivitetsansvaret (KAA) kan ha påverkat resultaten (i princip bara unga män). En känsla är att de unga männen som kommit därifrån haft mer tydligt formulerade behov än kvinnorna, vilket har inneburit att kvinnorna behövt längre tid på sig för att komma fram till vad de vill, samt vad de behöver.

När det gäller fortsatt rehabilitering, så kanske kvinnorna i högre utsträckning än männen, tillstår att de inte mår bra. Anledningen till att kvinnor oftare går till fortsatt rehabilitering kan även handla om självförtroende och att det tar längre tid för dem att bygga upp sitt självförtroende.

Upplevelsen är att de unga männen oftare har en högre tro på sin förmåga att arbeta och därför inte behöver lika lång rehabilitering. Det kan också vara anledning till att något fler kvinnor valt studier, det blir en lättare väg för dem tillbaka och kan hjälpa dem att öka sin självkänsla.

Sammanfattning resultat/utfall på individnivå

Av de 237 deltagare som avslutats i projektet (111 kvinnor och 126 män) har:

- 77 deltagare börjat att arbeta eller studera (33 %), (Mål 40 %)
33 kvinnor (30 %) och 44 män (35 %)
- 107 deltagare närmat sig arbetsmarknaden (45 %), (Mål 40 %)
43 kvinnor (39 %) och 64 män (51 %)
- 53 deltagare avslutats på grund av andra orsaker (22%) (Mål 20 %)
36 kvinnor (31 %) och 17 män (14 %)
- .....
- 240 av samtliga deltagare (80 %) (Mål 70 %)
har brutit passivitet till aktivitet
120 kvinnor och 120 män

Ytterligare 63 deltagare avslutades i januari 2022 på grund av att projektet upphörde. Alla dessa deltagare fortsatte i insatser och aktiviteter efter projektets upphörande, varav 31 avslutades till praktik, två till arbete, tre till studier, två söker arbete, samt 25 till annat (främst fortsatt rehabilitering).

Kvalitativa resultat och effekter på individ- och organisationsnivå

Kvalitativa resultat på individnivå

Projektet ville skapa tillitsfulla relationer med deltagarna genom att möta dem med respekt, lyssna på deras önskemål och utgå från deras behov och tillsammans med deltagaren forma en individuellt anpassad handlingsplan. Ett stort utvecklingsarbete kring Rättighetsbaserad Tjänstedesign involverade både deltagare och medarbetare. Syftet var att projektpersonal tillsammans med deltagare skulle arbeta för förbättringar utifrån perspektivet Mänskliga Rättigheter, med fokus på icke-diskriminering, delaktighet och inkludering.

Projektet ville bidra till att ge deltagarna en ökad motivation till arbete eller fortsatta studier. Detta gjordes genom att alltid utgå från där deltagaren befann sig, tro på deltagaren och ha ett holistiskt förhållningssätt, samt att se allt i deltagarens liv som lika viktigt. En stadig ökning av antalet deltagare som börjat arbeta eller studera har skett under projektperioden, vilket indikerar att det funnits en tro på deltagaren, att deltagaren haft eller fått motivation att komma vidare, samt att deltagarens alla livsområden beaktats.

Projektet ville bidra till att ge deltagarna ökad kunskap om arbetsmarknaden och samhället och därmed ge dem större möjlighet att på sikt börja arbeta eller studera. Deras möjlighet att påverka sina liv skulle ge dem ökad empowerment. Kunskapsnivån om arbetsmarknaden och samhället hos deltagarna förutsätts ha ökat, genom att de till exempel fått vägledning individuellt eller i grupp och att de gjort studiebesök på arbetsplatser och skolor. De har fått coachande samtal och deltagit i arbetsträning eller praktik, som medfört en ökad kunskapsnivå om arbetsmarknaden och dess villkor.

Projektet har haft ett stort utbud av aktiviteter som syftat till att deltagarna skulle göra stegförflyttningar närmare arbetsmarknaden. Aktiviteterna har gjorts mer tillgängliga med stöd av deltagarna. De har blivit tydligare, med beskrivningar av innehåll och tidsplaner. Deltagarna har även kommit med förslag på nya aktiviteter. Aktivitetsstatistiken visar att många deltagare gjort stegförflyttningar, mellan olika aktiviteter inom projektets ram. Antalet timmar som deltagaren varit i aktivitet har ökat i genomsnitt under projektperioden, från cirka 25 timmar till 45 timmar per månad i genomsnitt.

Projektet ville att deltagarna skulle "hamna rätt i välfärden" vid projektavslut och rätt typ av försörjning är en indikator på det. Det har inte varit så stora förändringar kring deltagarnas försörjning före och efter deltagande i projektet, på metanivå. Dock har deltagare med försörjningsstöd minskat med hälften och deltagare utan ersättning har ökat. Cirka 17 % av deltagarna har avslutats på grund av sjukdom. Här kan man förvänta sig att deltagarna fått relevant medicinsk behandling och därmed förhoppningsvis fått förutsättningar för att kunna ta del av arbetslivsinriktad rehabilitering längre fram.

Projektet ville att målgruppen skulle erbjudas tidigare och mer adekvata insatser under sin tid med offentlig försörjning. Genom ett strukturerat och intensifierat samarbete har presumtiva deltagare identifierats tidigare. Kontaktpersoner har funnits tillgängliga för samråd, inför vilka unga vuxna som eventuellt ska tillfrågas om de vill medverka. Informationsmaterial har sammanställts som personal från Försäkringskassan kunnat använda i sitt motivationsarbete. Regelbundna avstämningar, workshops och möten mellan de olika delprojekten och personal från Försäkringskassan har genomförts. Personal från Försäkringskassan har haft fasta tider i Sof:s lokaler (när det varit möjligt med tanke på pandemin).

53 % av deltagare med aktivitetsersättning har aktualiserats innan de fyllt 26 år, vilket ger stöd för att målgruppen har identifierats tidigare. Dessa unga vuxna och alla andra som haft andra ersättningar har fått möjlighet att delta i adekvata och genomtänkta aktiviteter, i syfte att stärka dem under sin tid med offentlig försörjning.

Ett strukturerat samarbete med elevhälsoteam på sju gymnasieskolor i Göteborg har också utvecklats under projektperioden, där delprojektet Från skola till arbetsliv medverkat konsultativt och rådgivande, i syfte att förebygga att elever hoppar av skolan och/eller ges möjlighet till adekvat stöd.

Ytterligare en grupp av vikt att nämna är de unga vuxna som inte hade någon offentlig försörjning när de aktualiserades i projektet. Här döljer sig unga vuxna som isolerat sig, helt saknar försörjning i någon form, har funktionsnedsättningar och riskerar ett mycket långvarigt utanförskap. Även denna grupp har kunnat erbjudas tidiga och adekvata insatser.

Projektet ville bidra till att färre unga vuxna skulle behöva ansöka om sjukersättning eller försörjningsstöd efter avslutad aktivitetsersättning. Detta är inte helt enkelt att följa upp, utan får i stället sättas i samband med övriga resultat. Det får antas att unga vuxna som får en egen försörjning inte behöver ansöka om sjukersättning eller försörjningsstöd. Det finns en tydlig tendens att antalet deltagare med försörjningsstöd ändrar sin försörjningskälla före och efter deltagande i projektet, vilket styrker detta antagande.

Kort- och långsiktiga effekter på individnivå

De kortsiktiga effekter som projektet förväntades uppnå på individnivå var att deltagarna skulle bemötas på ett än mer holistiskt sätt och att de skulle få stöd, för att bli bättre rustade för arbete. Deltagarna skulle uppleva att de verksamheter som de erbjöds var organiserade runt deras individuella behov, samt att de upplevt ett ökat inflytande över rehabiliteringsprocessen. Övriga förväntade effekter var en ökad andel unga vuxna i egen försörjning eller studier och fler unga vuxna med avklarade gymnasiestudier eller högre studier.

På lång sikt förväntades att samhällets stöd tillgängliggjorts för fler unga kvinnor och män, vilket leder till att fler hamnar rätt i välfärden. Detta medför att fler unga vuxna ges ett bättre framåtsyftande stöd, som möjliggör en framtid med arbete eller studier. Effekterna är relativt svåra att mäta och visar sig kanske långt efter att projektet har upphört. Uppnås de resultat- och volymmål som formulerades för projektet, kan det dock förväntas att även de önskvärda effekterna uppnås på längre sikt.

Vid avslut av projektet kan konstateras att en del av de önskade effekterna redan har uppnåtts helt eller delvis. Till exempel så har deltagarna bemötts på ett än mer holistiskt sätt, genom att de haft parallella insatser och stöd av olika professioner i teamsamverkan. Ett omfattande utvecklingsarbete har bland annat pågått kring metoderna Tjänstedesign, Case Management och Acceptance and Commitment Therapy (ACT). Metoder som bland annat syftar till att se hela människan.

Projektet har på olika vis stöttat deltagarna för att de ska bli bättre rustade för arbete på arbetsmarknaden. Detta har skett bland annat genom att aktiviteterna varit individuellt anpassade efter var och ens behov och önskningsar, samt varierande avseende innehåll, omfattning och tid. Handlingsplanen utformas tillsammans med deltagaren och kan innehålla flera aktiviteter samtidigt. Bland annat tyckte 85 % av deltagarna att stödet fått ta den tid som behövts och 61 % tyckte att de mer redo att börja arbeta eller studera än vad de var innan de aktualiserades i projektet (Indikatorsenkät avslut). Detta kan ses som starka indikatorer på att deltagarna blivit bättre rustade för arbetsmarknaden.

Aktiviteterna har utformats efter de behov som deltagarna haft, nya har kommit till och redan befintliga har reviderats, när det bedömts lämpligt. En ständig metodutveckling har skett när det gäller aktiviteterna, allt för att möta upp de behov som finns. Deltagarna har via metoden Tjänstedesign fått möjlighet att ge synpunkter och feedback på aktiviteterna och även gett förslag på nya aktiviteter. Aktiviteterna har tydliggjorts på olika sätt.

Inom projektet har ett aktivt utvecklingsarbete skett för att på olika sätt öka deltagarnas inflytande över sina rehabiliteringsprocesser. Bland annat har själva processen inom delprojekten tydliggjorts, för att deltagaren ska få en så bra förståelse som möjligt av vad som kommer att hända och när. Deltagarna fick möjlighet att påverka projektets löpande utveckling och innehåll genom metoden Tjänstedesign. Projektmedarbetarna fick kunskap om metoden, som var okänd för de flesta. Många deltagare arbetade tillsammans med projektpersonal i gemensamma workshops och kunde på så vis påverka arbetet inom projektet. Därutöver har deltagare getts möjlighet att vara med och påverka på andra sätt. De metoder som använts inom projektet har alla en gemensam nämnare. De är starkt personcentrerade och bygger på respekt, nyfikenhet och förutsättningslöst lyssnande. Nio av tio deltagare tycker att de har varit med och bestämt vilket stöd de fått, samt att personalen tagit tillvara på deras erfarenheter, kunskaper och synpunkter (Indikatorsenkät avslut).

De övriga förväntade effekterna; att en ökad andel unga vuxna får egen försörjning eller börjar studera, samt att fler unga vuxna klarar gymnasiestudier eller högre studier, har i samband med avslut av projektet inte kunnat mätas. Detsamma gäller för det långsiktiga målet; att samhällets stöd tillgängliggjorts för fler unga kvinnor och män, vilket leder till att fler hamnar rätt i välfärden. Detta leder till att fler unga vuxna ges ett bättre framåtsyftande stöd som möjliggör en framtid med arbete eller studier. Här får det antas, att eftersom volym- och resultatmålen, samt kortsiktiga effekter uppnåtts, så kommer även de önskade effekterna på lång sikt att uppnås.

Kvalitativa resultat på organisationsnivå

Projektet ville bidra till att det skall finnas strukturer, rutiner, samarbeten och kunskap för att effektivare kunna stötta den enskilde i rehabiliteringsprocessen. Under september månad 2020 samlade projektet in indikatorsenkäter från 27 projektmedarbetare, där frågor kring strukturer för samarbete ställdes, som ett led i att följa upp detta mål. Svaren ger stöd för projektet bidragit till att detta mål uppnåtts.

- 85 % svarade att det från stor del till helt och hållet finns rutiner för att samarbeta med andra aktörer i arbetet när det gäller insatser för deltagarna.
- 85 % svarade att det från stor del till helt och hållet finns strukturer för att initiera, upprätthålla och underhålla relationer mellan inblandade aktörer.
- 86 % tyckte att de olika arbetssätt de har i den samordnade insatsen fungerade bra tillsammans.

Projektet ville skapa tillitsfulla relationer mellan projektpersonalen och styrgruppen. Detta har skett genom att det funnits en stor respekt för projektmedarbetarnas arbete och vice versa. Nya tankar och idéer har tagits emot och alla parter har lyssnat på varandra. Det har funnits ett uppmuntrande och tillåtande klimat. Styrgruppen har aktivt arbetat för att det ska finnas en transparens och tydlighet, vilket skapat ett förtroende och tillit för varandra.

Inom projektet skulle arbetssätt och bemötande av deltagare förändras och/eller förbättras, samt skulle kunskaper och insikter om unga vuxna med funktionsnedsättnings behov öka. Kunskaperna och insikterna har ökat genom att deltagarna getts ett utökat utrymme att framföra sina tankar och synpunkter. Kunskapspåfyllning hos personalen har skett kontinuerligt genom Kunskapsdialoger, webinarier, digitala föreläsningar med mera, som gett större bredd och djup av kunskaper kring målgruppen. Projektmedarbetarna har getts möjlighet att informera varandra om sina respektive erfarenheter vid flera konferenser.

Projektet gav möjlighet till att arbeta för en förbättring och förtydligande av befintliga samverkansstrukturer och samarbetsformer. Samarbetet mellan delprojekten och framför allt personal från Försäkringskassan har strukturerats och förtydligats, både på operativ som organisationsnivå, genom gemensamma uppföljningsmöten med deltagare, gemensamma arbetsmöten och workshops med projektpersonal, samt avstämningar med projektledare och ansvariga chefer. I det operativa arbetet har det medfört en trygghet och en stabil grund för projektmedarbetarna. Inom delprojekten har material, rutiner och arbetssätt reviderats med stort fokus på tillgänglighet och tydlighet.

Projektet skulle arbeta för att deltagare skulle få rätt aktivitet i ett tidigare skede under sin tid med offentlig försörjning. Projektpersonalen har aktivt arbetat för att inte ha några förutfattade meningar om vad den unge behöver för stöd, utan i stället lyssnat förutsättningslöst och tillsammans med deltagaren gjort en planering för olika aktiviteter.

På organisatorisk nivå ville projektet uppnå en ökad medvetenhet om de tre horisontella principerna jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering. Ett annat önskat resultat för projektet på organisationsnivå var att identifiera var samverkan brister (Lex Heller – metod med syfte att förbättra samverkan), för att skapa förutsättningar för att optimera arbetssätt och samarbetsformer. Hur projektet arbetat med detta beskrivs längre fram i rapporten.

Kort- och långsiktiga effekter på organisationsnivå

De förväntade kortsiktiga effekterna; bättre kommunikation, en utvecklad och mer effektiv samverkan mellan myndigheter, en utvecklad och mer effektiv samverkan ställt till ideell sektor, social ekonomi och näringsliv, en förmåga att kunna urskilja målgrupper som bedöms ligga i riskzon för ett långvarigt utanförskap, en snabbare process som leder till studier, arbete eller stegförflyttning mot arbetsmarknaden, bedöms med stöd av de resultat som visat sig ha uppnåtts.

Detsamma gäller även för de förväntade långsiktiga effekterna. Tiden med offentlig försörjning innehåller adekvata aktiviteter för den enskilde. Det kan antas att metoder och modeller på sikt kommer att tillvaratas inom organisationerna på strukturell nivå, vilket leder till samhällsekonomiska vinster.

Arbetsätt

Arbetsprocess

Samordningsförbunden, som består av flera samverkande myndigheter, har inom projektet prövat nya insatser och utvecklat redan befintliga. De tre olika delprojekten har skiljts sig åt till viss del, men har samtidigt haft flera gemensamma nämnare.

Gemensamt för alla delprojekt är att:

- Nya deltagare aktualiseras genom remissförfarande, med blankett för samtycke. Samtyckesblanketten ger stöd åt handläggare att dela med sig av information och journalanteckningar. I två av delprojekten tas egenremisser emot.
- Det första steget är alltid en personlig kontakt med deltagaren, vid ett gemensamt möte. Vid det gemensamma mötet görs en kortare kartläggning, för att ta reda på om insatsen är den rätta för deltagaren utifrån dennes behov. I de flesta fall är remittenten med vid mötet. Under pandemin har dessa möten oftast skett digitalt.
- Vid senare möte får deltagaren beskriva sin livssituation och sina önsknings och behov. Ofta har projektmedarbetaren en "mall" att hålla sig till. Information lämnas om vad projektet innebär för deltagaren. I alla delprojekten får deltagaren möjlighet att göra en självskattning av sin hälsa eller så erbjuds de hälsosamtal.
- När det är bestämt att deltagaren ska medverka i projektet så lämnas information om Europeiska Socialfonden och Projekt Respondere, information kring personuppgiftshantering, närvarorapportering, samt samtycke för registrering i SUS. I de flesta fall lämnas information om att frågor kring hot och våld kommer att ställas.
- Kontakten med deltagaren bygger på professionellt stöd, där medarbetarna har ett genuint intresse för deltagarens alla livsområden. Kontakten med deltagaren präglas av ständigt motivationsarbete. Många av deltagarna har trauman och besvikelser bakom sig, dåligt självförtroende och bristande tillit till myndigheter, som behöver överbyggas.

- En individuell plan görs sedan tillsammans med deltagaren. Stor vikt läggs vid att deltagaren är delaktig i det som planeras. Både innehåll och omfattning av aktiviteter diskuteras tillsammans. Deltagaren är expert på sitt eget liv.
- Insatserna och aktiviteterna inom projektet skiljer sig delvis åt. Den individuella planen kan till exempel innehålla; att samverkanskoordinatoren ska göra kontinuerliga uppföljningar av en rehabiliteringsplan, att deltagaren ska vara med i en gruppverksamhet under ett antal veckor, att deltagaren ska göra olika aktiviteter som syftar till ökad aktivitetsförmåga och bättre hälsa, med mera. Fokus ligger på att planen ska vara anpassad efter den enskildes specifika behov, därav blir variationsrikedomen mycket stor.
- Avstämningar och uppföljningar av den individuella planen görs kontinuerligt med deltagaren, ansvarig handläggare i delprojektet och med inremittenten. Vid uppföljningen kan den individuella planen ändras utifrån vad som framkommit. Det finns en stor flexibilitet i denna process.
- Deltagarens medverkan i projektet sammanställs i en slutdokumentation som deltagaren "äger", men som också återkopplas till inremittenten och vid överenskommelse till andra för deltagaren viktiga samverkansparter. Deltagaren får feedback vid ett avslutningsmöte och då ges även möjlighet att ställa eventuella frågor.
- Projektmedarbetarna säkerställer i möjligaste mån att det finns en planering framåt som deltagaren är nöjd och införstådd med. I många fall börjar deltagaren att arbeta eller studera. I andra fall behöver deltagaren andra insatser utifrån sina behov, vilket projektmedarbetarna på olika sätt kan bidra till genom att "överlämna" deltagaren till nästa steg.

Processkartor

Projektet har använt sig av processkartor för tydliggörande av projektets och delprojektens innehåll, dokument, tidsplaner med mera. Processkartorna har arbetats fram tillsammans med projektmedarbetarna och har sedan reviderats, när det varit aktuellt. Kartorna har varit "levande dokument". De har publicerats på projektets hemsida så att alla berörda, deltagare, medarbetare och samverkansparter kan ta del av dem. Processkartorna har haft två huvudsakliga syften, dels att synliggöra deltagarnas rehabiliteringsprocess i de olika delprojekten, samt synliggöra projektets struktur, organisation och innehåll i form av årshjul.

- **Delprojekt Convinere**

Deltagare rekryterades genom redan befintliga verksamheter, såsom kommunvisa handläggarteam och handläggare inom de samverkande myndigheterna. Inom projektets ram inplanerades och genomfördes regelbundna möten med personal från Försäkringskassan och från Arbetsmarknadsenheten i Ale kommun. Det beslutades att personal från Försäkringskassan skulle samlokaliseras med delprojekt Convinere en halv dag i veckan. Detta kunde dock inte genomföras hela tiden på grund av pandemin. Inledningsvis hade Convinere även uppstartsmöten med Försörjningsstödsenheten i Stenungsunds kommun.

Efter remissförfarande, inskrivning och kartläggning har en personlig handlingsplan upprättats i samverkan med deltagaren och berörda myndigheter, då främst Försäkringskassan som varit en viktig part.

Exempel på vad som ingått i en individuell plan:

- Motiverande samtal med rehabvägledare/case manager.
- Fysisk aktivitet, med stöd av processledare, samt grupp föreläsningar om kost, motion och hälsa.
- Träffar med arbetsterapeut för att enskilt eller i grupp arbeta med att förebygga, mildra och begränsa svårigheter att komma ut i arbetslivet.
- Gruppverksamhet som syftar till att ge förbättrade förutsättningar för den arbetslivsinriktade rehabiliteringen, med stöd av rehabvägledare/case manager.
- Hälsosamtal med hälsoutvecklare.
- Samtal med rehabvägledare /case manager/leg. samtalsterapeut; Acceptance and Commitment Therapy (ACT).
- Arbetsträning i anpassad form och under handledning; genomföra arbetsuppgifter utan krav på produktivitet och med fokus på social träning.
- Övriga arbetslivsinriktade åtgärder inom samordningsförbundets eller myndigheternas regi med stöd av rehabvägledare/case manager.
- Övriga aktiviteter med syfte att komma närmare arbete eller studier.
- Möjlighet att delta i workshops och metodutveckling inom Tjänstedesign.

Antalet kvinnor och män som deltagit i Convinere är exakt vad som planerats. Det har inte varit några problem med att få remisser för presumtiva deltagare. Samverkansteamet har fått en större kapacitet att ta emot fler unga vuxna och ett stort arbete har lagts ned på att informera myndigheterna om insatsen, vilket inneburit att den blivit känd. Teamet har varit stabilt och arbetat strukturerat med en mycket god kvalitet, vilket möjliggjort ett stadigt inflöde och utflöde av deltagare. Samarbetet med Försäkringskassan har strukturerats och intensifierats, med bland annat gemensamma möten och samlokalisering.

- **Delprojekt ACTivera**

Deltagare rekryterades genom "En väg in".

Efter remissförfarandet hölls ett introduktionssamtal av samverkanskoordinatören med deltagaren.

Samverkanskoordinatören tillsammans med stödteamet, bestående av arbetsterapeut, fysioterapeut, psykoterapeut och case manager, gick igenom deltagarens behov och gjorde en planering. Deltagaren fick träffa en arbetsterapeut för att fylla i "Min mening". Metoden "Ett självständigt liv" introducerades under projektperioden.

En individuell plan gjordes tillsammans med deltagaren och återkoppling gavs till berörd myndighet. Vid behov kunde en case manager ge ytterligare stöd, förutom det stöd som gavs av samverkanskoordinatören. Försäkringskassan har varit inkopplad under hela processen, utifrån återkoppling, avstämning och beslut.

Exempel på vad som ingått i en individuell plan:

- Stöd av case manager.
- Fysisk aktivitet, med stöd av fysioterapeut och arbetsterapeut, samt gruppföreläsningar om kost, motion och hälsa.
- Enskilda kontakter med arbetsterapeut, fysioterapeut och leg. samtalsterapeut, t.ex. Acceptance and Commitment Therapy (ACT) vid behov.
- Övriga arbetslivsinriktade åtgärder inom samordningsförbundets eller myndigheternas regi, såsom arbetsträning, studiebesök hos arbetsgivare och möte med studie- och yrkesvägledare, med stöd av samverkanskoordinator.
- Övriga aktiviteter som bidrar till deltagarens närmande till arbete eller studier.
- Möjlighet att delta i workshops och metodutveckling inom Tjänstedesign.

Antalet kvinnor och män som deltagit i ACTivera överstiger det förväntade målet, framför allt avseende antal aktuella kvinnor. ACTivera stod i startgroparna hösten 2019, då nya deltagare skulle aktualiseras och inflödet låg då på en mycket hög nivå, jämfört med de andra delprojekten. Det har inte varit några problem med att få remisser för presumtiva deltagare. Genom ACTivera har möjlighet getts till att ta emot fler unga vuxna och ett stort arbete har lagts ned på att informera myndigheterna om insatsen, vilket inneburit att den blivit känd. Teamet har varit stabilt och arbetat strukturerat med en mycket god kvalitet, vilket möjliggjort ett stadigt inflöde och utflöde av deltagare. Samarbetet med Försäkringskassan har strukturerats och intensifierats, med bland annat regelbundna avstämningsmöten.

- **Delprojekt Från skola till arbetsliv**

Deltagare rekryterades genom ordinarie aktiviteten DISA+ (sedermera Unga Vuxna), där deltagarna erbjöds individuellt coachande stöd, i syfte att de skulle börja arbeta eller studera. Delprojektet "fångade" även upp elever i samverkan med gymnasieskolor, utifrån att de av olika anledningar var i behov av stöd vid övergången mellan skola och arbetsliv. Projektet avsåg att intervjua deltagare om deras tidigare erfarenheter av samhällets stöd, från skolan och fram till aktuell insats. Deltagarnas berättelser skulle sammanställas på gruppnivå och kunskapen skulle återföras till skolor, myndigheter och andra aktörer.

Personal från DISA+ ingick i samarbetet med skolorna och bidrog på så vis med kunskap och erfarenhet om den komplexa välfärdsarenan, liksom med ett rådgivande stöd kring ett antal elevärenden. Samarbetet har bidragit till att korta vägen in till DISA+ för ett antal unga vuxna i behov av samordnat stöd.

Med utgångspunkt i deltagarnas berättelser genomfördes workshops med personal från elevhälsoteam samt representanter från övriga berörda parter, för att gemensamt arbeta med utvecklingsområden och förbättringsförslag för stärkt samverkan kring övergången från skola till arbetsliv.

Efter remissförfarande, studiebesök och inskrivningssamtal, påbörjades en kartläggning (sedermera Arbets- och utbildningsprofil), kombinerat med möjlighet att delta i fysisk aktivitet. En samlokaliserad handläggare från Försäkringskassan gjorde en personlig handlingsplan tillsammans med en arbetsspecialist, i samverkan med den unge och berörda myndigheter.

Exempel på vad som ingått i en handlingsplan:

- Coachande, stödjande och motiverande samtal med IPS-coach (arbetspecialist).
- Studiebesök på arbetsplatser, arbetsträningsplatser och utbildningsanordnare.
- Övriga arbetslivsinriktade insatser inom samordningsförbundets eller myndigheternas regi, såsom arbetsträning och praktik, med stöd av arbetspecialist.
- Övriga aktiviteter som bidrar till deltagarens närmande till arbete eller studier.
- Möjlighet att delta i workshops och metodutveckling inom Tjänstedesign.

Antalet kvinnor och män som deltagit i Från skola till arbetsliv har inte uppnått det angivna volymmålet, men i detta sammanhang bör alla de elevkonsultationer (cirka 120) som getts av delprojektets kontaktperson beaktas. Från skola till arbetsliv hade inte full bemanning förrän en bra bit in i projektet, vilket är en förklaring till varför inte volymmålen uppnått helt. Det har inte varit några problem med att få remisser för presumtiva deltagare. Teamet stabiliserades med full bemanning så småningom och arbetet har varit strukturerat med en mycket god kvalitet, vilket möjliggjort ett stadigt inflöde och utflöde av deltagare. Samarbetet med Försäkringskassan har fortgått som tidigare, i form av bland annat samlokalisering.

Insatser och aktiviteter

Det har funnits ett stort utbud av aktiviteter inom projektet, både individuella aktiviteter och gruppverksamheter. Gruppverksamheterna skiljer sig från de individuella insatserna genom att de oftast haft ett relativt fastställt innehåll, med fasta start- och slutdatum. Individuella insatser har pågått så länge som behovet funnits eller så länge som deltagaren gjort progression.

På grund av pandemin med de restriktioner som följde, har en del aktiviteter fått avbrytas eller pausas, framför allt gruppaktiviteter. Många aktiviteter ställdes om till att utföras utomhus, såsom fysisk aktivitet och coachande samtal. "Walk and talk" och "Coronabänk" blev nya begrepp. Andra aktiviteter ställdes om från fysisk medverkan till digital. Bland annat genomfördes ACT-kurser och vägledningsgrupper digitalt, i grupp eller individuellt.

Aktivitetsrapporterna inom projektet har följts upp månatligen genom godkända inlämnade aktivitetsrapporter. Uppföljningen visar vilka aktiviteter som genomförts, hur fördelningen av aktiviteter och tid i aktivitet sett ut, samt vilka branscher som öppnat upp för arbetsträning och praktik, allt utifrån ett jämställdhets-, tillgänglighets- och icke-diskrimineringsperspektiv.

Det är viktigt att komma ihåg att deltagaren "äger" sin aktivitetsrapport och därmed också väljer benämning på sina aktiviteter. Projektmedarbetaren behöver dock ofta stödja och hjälpa deltagaren vid ifyllandet och kan då ge råd till deltagaren att använda sig av de benämningar som nämnts ovan och de som sedan nämns lite längre fram i rapporten.

Totalt har 125 765 aktivitetstimmar redovisats, genomsnitt 419 timmar per deltagare (147 kvinnor och 153 män).

Kvinnor -	60 681 timmar	Genomsnitt 413 timmar
Män -	65 084 timmar	Genomsnitt 425 timmar

Ett av jämställdhetsmålen för projektet var att kvinnor och män skulle erbjudas en likvärdig arbetslivsinriktad rehabilitering, genom en mer jämlik fördelning av aktiviteter mellan män och kvinnor. Det kan konstateras att när det gäller omfattningen av aktiviteter, så skiljer det inte mycket mellan kvinnorna och männen. Således kan det antas att kvinnor och män behandlats lika inom projektet, utifrån förväntningar på aktivitetsgrad.

Statistiken visar att antalet timmar som deltagarna i genomsnitt varit i aktivitet ökat sedan projektets start, från cirka 25 timmar till cirka 45 timmar i genomsnitt per vecka.

För att kunna göra en tydlig uppföljning av aktiviteterna gjordes en indelning av dem i kluster. Deltagarna kunde genomföra aktiviteter från de olika klusterna parallellt, till exempel hälsofrämjande aktiviteter tillsammans med arbetsförberedande aktiviteter.

I början av projektperioden informerades projektmedarbetarna om vad de olika typerna av klusterna och aktiviteter innebar. En särskild arbetsgrupp med representanter från de tre delprojekten bildades för att särskilt arbeta med definitionerna av arbetsträning, praktik, fysisk aktivitet och friskvård. Just kring dessa aktiviteter saknades en samsyn mellan delprojekten. Arbetsgruppens arbete resulterade i en tydlig instruktion som sedan delgavs all projektpersonal.

Skillnaderna mellan vilken typ av aktivitet kvinnor respektive män deltagit i, har jämnats ut under projektets gång. Här följer en beskrivning av klusterna och aktiviteterna, kopplat till en kort analys av skillnader och likheter mellan könen:

Delaktighet i den arbetslivsinriktade rehabiliteringen (15 % av deltagartiden)

Dessa aktiviteter handlar främst om möten och annan kommunikation mellan deltagaren och handledaren i projektet, såsom kartläggningsmöten och uppföljningsmöten, samt överenskomna hemuppgifter. Eftersom den enskilde deltagaren motiveras till delaktighet är samtalen utformade därefter.

På totalen har männen haft något fler timmar än kvinnorna i genomsnitt, främst beroende på att de haft mer timmar för hemuppgifter, än vad kvinnorna haft. Timmar med hemuppgifter har ökat under sommarmånaderna och under den pågående pandemin. Det går även att utläsa att det bland de deltagare som haft aktivitetsersättning, så har timmarna för hemuppgifter varit lite högre än för andra.

Utredning/behandling/bistånd (5 % av deltagartiden)

Många deltagare har haft kontakt med till exempel socialtjänst och hälso- och sjukvård redan när de aktualiserades i projektet. När så individuella planer görs får deltagaren stöd i att fortsätta ta del av andra myndigheters stödinsatser. Ibland motiveras deltagaren till att ansöka om stöd och behandling, som komplement till vad projektet kan erbjuda.

På totalen så har det varit relativt jämnt mellan kvinnor och män. När det gäller till exempel samtalsterapi så har antalet kvinnor och män varit lika många, dock har kvinnorna haft betydligt fler timmar i samtal än männen. Antalet timmar med medicinsk rehabilitering har varit mycket jämnt fördelat mellan könen.

Hälsofrämjande insatser (30 % av deltagartiden)

Projektet har haft olika hälsofrämjande aktiviteter, som främst syftat till att stärka deltagaren på olika sätt. Målet för deltagaren är då inte i första hand att närma sig arbetsmarknaden. Exempel på hälsofrämjande aktiviteter är fysioterapi, yoga och fysisk aktivitet i all dess former.

På totalen har det varit relativt jämnt mellan kvinnor och män. I början av projektperioden hade kvinnorna nästan dubbelt så mycket timmar än männen med fysisk aktivitet. Detta har ändrats och vid slutet av projektet kan konstateras, att fysisk aktivitet är jämnt fördelat mellan könen. Däremot har kvinnorna haft fler timmar med friskvård och fysioterapi än vad männen haft. Medan männen haft fler timmar än kvinnorna med avslappningsövningar.

Arbetsrehabiliterande insatser (24 % av deltagartiden)

Arbetsrehabiliterande insatser är av rehabiliterande karaktär, med inriktning mot att deltagaren på sikt ska kunna arbeta eller studera. Den vanligaste aktiviteten är arbetsträning, som kan påbörjas försiktigt och sedan ökas upp succesivt. Andra exempel är arbetsterapeutiska insatser, samt studiebesök på arbetsplatser och skolor.

Här har arbetsträning varit den vanligaste aktiviteten och skillnaden mellan män och kvinnor har varierat under projektperioden. I början hade männen fler timmar i arbetsträning än kvinnorna, men detta skiftade senare under projektperioden. Vid projektets avslut har kvinnorna något fler timmar med arbetsträning än männen.

Våren 2021 gjordes en fördjupad kartläggning av arbetsplatser som deltagarna arbetstränat eller praktiserat hos. Då kunde konstateras att det var en stor spridning på branscher och att detaljhandeln var den vanligast förekommande. Resultatet diskuterades på styrgruppen och i respektive delprojekt.

Arbetsförberedande insatser (16 % av deltagartiden)

Dessa aktiviteter är för de deltagare som bedöms ha kommit ganska nära arbetsmarknaden, men som fortfarande behöver stöd och uppbackning i att komma vidare. Exempel på aktiviteter är coaching, kurser, vägledning och praktik.

På totalen har männen haft något fler timmar i genomsnitt än kvinnorna i arbetsförberedande insatser. Praktik har varit den vanligaste aktiviteten och männen har haft fler timmar i praktik än kvinnorna. Det gäller också för vägledning och coaching.

Mot bakgrund av utvärderarnas rekommendation i Halvtidsrapporten; att "Projektet bör fortsätta att utveckla arbetet med projektets matchningsfunktioner, för att ytterligare stödja individerna att ta steget närmare egen försörjning genom arbete och studier", gjordes en fördjupad kartläggning av matchningsfunktionerna. Resultatet sammanställdes i ett dokument, som stöd till medarbetarnas fortsatta arbete med matchning.

Medarbetarna hos delprojekt Convinere gavs under år 2021 kompetensutveckling under två dagar i "Arbetsgivarkontakter- och säljstrategier", i syfte att än bättre möta arbetsgivarnas behov och därmed kunna finna fler arbetsträningsplatser som deltagarna kan matchas till. Under projektperioden anställdes dessutom en handläggare med särskilt uppdrag att arbeta gentemot arbetsgivare.

Deltidsarbete/deltidsstudier (10 % av deltagartiden)

Projektet har haft några deltagare som redovisat tid för deltidarbete eller deltidstudier. Deltagare som börjat arbeta eller studera på heltid har oftast avslutats.

På totalen så har det varit mycket jämnt mellan kvinnor och män. Männen har haft fler timmar med studier i genomsnitt, medan kvinnorna haft fler timmar i arbete i genomsnitt.

Nya metoder och material

Rättighetsbaserad Tjänstedesign

En del av projektiden var att projektet ville tillvarata deltagarnas erfarenheter, kunskaper och synpunkter. En av projektets viktigaste delar handlade därför om att finna och utveckla arbetssätt som gör deltagarna delaktiga i arbetet. Tidigt i projektet bestämdes att ta stöd av Emerga Institute AB för detta arbete. Tillsammans med Emerga formades ett program som bestod av forskning, utvecklingsarbete och gemensamt lärande kring Mänskliga rättigheter i praktiken.

Tjänstedesign är ett förhållningssätt och en verktygslåda där det är viktigt att utforma aktiviteter och insatser, utifrån deltagarens perspektiv och behov. Samskapande av lösningar är centralt i Tjänstedesign och leder till förståelse för deltagarens hela livssituation. Resultatet blir ett effektivare och mer ändamålsenligt utbud, och potentialen att få till utveckling med innovationshöjd blir stor.

Inom forskningsdelen har Emerga studerat, beskrivit och analyserat projektets arbete och ansvar för att upprätthålla mänskliga rättigheter i Sverige. Detta har genomförts genom intervjuer med tio rättighetsbärare (deltagare) och nio skyldighetsbärare (medarbetare). Intervjuerna har sammanställts och analyserats i en rapport; "Mänskliga rättigheter och rättighetsprinciper - Rättighetsanalys av mål och medel inom ESF-projektet Responder".

Inom utvecklingsdelen har Emerga gett stöd till projektets arbete med mänskliga rättigheter i praktiken, med fokus på icke-diskriminering, delaktighet och inkludering. Syftet med utvecklingsarbetet har varit att tillsammans utforska, förstå och komma med nya idéer på hur projektet kan förbättra sitt arbete utifrån ett rättighetsperspektiv. Med hjälp av rättighetsbärare, som aktivt deltog i arbetet, kunde fokus på att utveckla en verksamhet som sätter människors rättigheter och tillgänglighet främst, komma att behållas. 12 - 15 workshops genomfördes under våren 2020 med ett antal rättighetsbärare och skyldighetsbärare. Mellan varje workshop arbetade varje delprojekt med särskilt utvalda frågor tillsammans med deltagare. Arbetet avslutades med en gemensam workshop med alla projektmedarbetare som medverkat i utvecklingsarbetet. Deltagarna fick diplom för sin medverkan.

Den tredje delen bestod av gemensamt lärande kring samma rättighetsområde. Syftet var att lyfta kunskapsnivån kring rättighetsbaserat arbete, ta del av varandras erfarenheter och skapa ett gemensamt lärande. Två lärseminarium och två presentationer genomfördes, som vände sig till alla medarbetare som på något sätt varit involverade i projektet.

Metoden Tjänstedesign har tagits väl emot av både deltagare, medarbetare och ledning/styrning. Arbetsmetoden har implementerats inom alla delprojekten och används löpande i det dagliga arbetet.

Exempel på nya eller reviderade dokument som utarbetats med stöd av deltagare;

- Aktivitetsmeny.
- Hemsidan Älv & Kust.
- Enkät inför och efter aktivitet.
- Processkarta som beskriver insatsen innehåll och olika faser.
- Individuell planering.
- Checklista – deltagarens behov utifrån ett helhetsperspektiv.
- Arbets- och utbildningsprofil – att lära känna deltagaren utifrån ett helhets- och salutogent perspektiv.
- Intervjufrågor till deltagare – en fördjupad bild av deltagarens liv.
- Informationsfilm skapad av deltagare.

Case manager

De flesta projektmedarbetarna gick en fyradagars grundutbildning i Case Management, med efterföljande sju handledningstillfällen, under det första projektåret. Året därefter gavs möjlighet till grundutbildning för ytterligare projektmedarbetare, som börjat arbeta senare i projektet.

En case manager har en koordinerande funktion med ansvar för att utredning, planering och adekvata insatser genomförs och följs upp med deltagaren. Modellen betonar deltagarens egna önskemål och val, och inriktas på den typ av aktivitet som behövs för att deltagaren ska nå sina mål.

Delprojekten har valt olika sätt att arbeta vidare med metoden, anpassat efter lokala förutsättningar och behov. I delprojektet ACTivera anställdes en person för att arbeta som case manager och hos delprojektet Convinere valde man att komplettera case managementkompetensen till rehabvägledarens funktion. Hos delprojektet Från skola till arbetsliv används delar av metoden när det bedöms lämpligt.

Acceptance and Commitment Therapy (ACT)

Flera projektmedarbetare har getts möjlighet att få kompetensutveckling i form av ACT som sedan använts i två av delprojekten, på lite olika sätt, både individuellt och i grupp.

ACT är en beteendeterapeutisk metod som syftar till att hjälpa människor hitta ett förhållningssätt till tankar och känslor, för att kunna skapa ett rikt och värdefullt liv. Inom ACT arbetas med acceptans- och mindfulnessprocesser, som redskap i att öva sig i att minska impulsivt agerande på känslor och tankar, för att i stället kunna agera utifrån vad situationen kräver och vad som är bra för oss. ACT-metoden har fått en fast förankring i främst två av delprojekten och utgör en av alla metoder som används.

Rådgivande team på gymnasieskolor

Delprojektet Från skola till arbetsliv har utvecklat samarbete med sju gymnasieskolor i Göteborg. Elevhälsovårdsteamerna har fått konsultativt och rådgivande stöd kring elever som bedöms befinna sig i risk för att hoppa av gymnasiet, vilket lett till att flera elever fått samordnat stöd tidigt och/eller adekvata insatser.

Ett självständigt liv (ESL)

Hos delprojektet ACTivera har metoden ESL introducerats under projektperioden. ESL handlar om social färdighetsträning, som syftar till att ge deltagaren ökade kunskaper om sin sjukdom och om sina färdigheter inom olika livsområden, för att hen ska kunna hantera de svårigheter som sjukdomen medför.

Övriga metoder och arbetssätt

Det har inom projektet funnits metoder som använts innan projektet startade och som fortsatt att användas och utvecklas under projektperioden. En del av metoderna har använts av alla delprojekten och några andra mer specifikt hos något av delprojekten. Gemensamt för dem är att de alltid utgår från deltagarens specifika och individuella behov och önsknings, att de går ut på att lyssna aktivt och förutsättningslöst, att stödja deltagaren att hitta rätt, att bidra till att deltagaren upplever ett ökat handlingsutrymme och därmed makt över sitt liv.

Här följer exempel på de mest använda metoderna och arbetssätten, utöver de ovan nämnda:

- Individuellt anpassat stöd
- Teamsamverkan
- Supported Education (SEd)
- Individual Placement and Support (IPS)
- Supported employment (SE)
- Motiverande samtal/intervju (MI)

Samverkan och samarbetspartners

Samarbete och samverkan mellan de tre samordningsförbund som finns representerade i projektet har skett på olika sätt. Dels genom personalgrupper som arbetat med särskilda frågor, såsom till exempel definitioner av begrepp och matchningsfunktioner.

Samverkan har även skett genom erfarenhets- och kunskapsöverföring mellan alla delprojekten i form av :

- Uppstartskonferens/arbetskonferens. Maj 2019
- Workshop förändringsteori. September 2019
- Utvecklingsseminarium av Emerga - Rättighetsbaserad Tjänstedesign. November 2019
- Arbetskonferens. December 2019
- Kompetensutveckling Case Management. Januari 2020
- Workshops av Emerga - Rättighetsbaserad Tjänstedesign. Våren 2020
- Utbildning i jämställdhet. Oktober 2020
- Uppföljningsseminarium kring hur genomförandet av projektet fortgår. Oktober 2020
- Lärseminarium Emerga - Rättighetsbaserad Tjänstedesign. November 2020
- Information till alla i projektet kring hur Lex Heller ska användas. Januari 2021
- Implementeringsdag Respondere. April 2021
- Inspirationsdag för samtliga i projektet. Maj 2021
- Transnationell dag. Digital konferens med företrädare från Nederländerna. Juni 2021
- Spridningskonferens. November 2021
- Transnationell dag. Digital konferens med företrädare från Nederländerna. November 2021

Samarbetet mellan delprojekten och Försäkringskassan har strukturerats och intensifierats med regelbundna avstämningar kring och med deltagare, samt workshops och arbetsmöten med berörda handläggare.

Samverkan har skett mellan parterna inom förbunden; berörda kommuner, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och hälso- och sjukvården, i form av bland annat lokala handläggarteam.

Ett specifikt samarbete mellan delprojekt Convinere och Ale kommun, samt Stenungsund kommun, har vidareutvecklats under projektperioden. Framför allt har ett strukturerat samarbete utvecklats med Arbetsmarknadsenheten i Ale kommun.

En mängd arbetsgivare har involverats genom att de tagit emot deltagare för studiebesök, arbetsträningar, praktik och anställningar.

Dessutom har varje delprojekt inom sina team haft olika professioner och funktioner som har samarbetat och mötts i olika konstellationer. De professioner och funktioner som representerats är rehabvägledare, arbetsspecialister, samverkanskoordinatorer, handläggare hos Försäkringskassan, hälsoutvecklare, fysioterapeut, arbetsterapeut, samordnare, arbetsförmedlare/företagskontakt, case manager, samt leg. samtalsterapeut/psykolog.

Det finns även andra professioner och funktioner som projektet samarbetat med utanför projektets ram, såsom hälso- och sjuksjukvårdspersonal och personliga ombud.

Här följer exempel på nätverk som funnits under projektets gång:

- Styrgrupp.
- Projektägare tillsammans med projektledning.
- Projektledning och kontaktpersoner.
- Handläggarteam i delprojekten Convinere och ACTivera.
- Nätverk Unga vuxna hos FINSAM Göteborg.
- IPS-nätverk.
- Lokala Ledningsgrupper eller motsvarande.
- Lex-Heller grupp.
- ESF-projektledarnätverk.

Kommunikation, spridning och påverkansarbete

Kommunikation

Kommunikation och information har varit en pågående process som löpt på under hela projekttiden. Under analys- och planeringsfasen upprättades en "Kommunikationsplan" som varit till stöd, för vad och hur projektet behöver kommunicera internt och externt.

Projektet har haft en egen hemsida www.respondere.se. Det har även funnits information på samordningsförbundens hemsidor med presentation av projektet, kontaktuppgifter, samt remissunderlag. Hemsidan har varit lättillgänglig för både deltagare, medarbetare, samverkansparter, allmänhet och andra intressenter. Presentationer och annan information från olika sammankomster har kontinuerligt lagts ut på projektets hemsida.

Projektledningen har träffat projektmedarbetarna i delprojekten regelbundet och då återkopplat resultat och annat av relevans för projektet och dess utveckling. Möjlighet till reflektion har funnits, frågor har kunnat ställas och har oftast kunnat besvaras.

En gång i halvåret har ett nyhetsbrev sammanställts och skickats ut till alla projektmedarbetare och styrgrupp, för vidarebefordran till berörda intressenter. I årsrapporter och delårsrapporter hos respektive samordningsförbund har projektet och respektive delprojekt omnämnts.

Information om projektet har lämnats vid enskilda möten med deltagare, både till deltagaren själv och till inremitterande handläggare. I möten med inremitterande handläggare, har information lämnats om projektets strävan mot att fler unga vuxna med behov av samordnad rehabilitering ska få tillgång till det, hela tiden med perspektiven jämställdhet, tillgänglighet och icke- diskriminering.

Information har även lämnats vid olika arbetsmöten, arbetskonferenser, lärseminarier, workshops och sist men inte minst, vid projektets Spridningskonferens hösten 2021. Medarbetare, samarbetspartners, politiker och chefer bjöds in till Spridningskonferensen, som delvis filmades och kunde följas via länk för de som inte kunde närvara fysiskt.

Informationsöverföring har skett via det transnationella utbytet med verksamheter i Nederländerna. Två digitala konferenser har genomförts tillsammans med medarbetare i Nederländerna med fokus på kunskaps- och erfarenhetsutbyte, kring arbete med personer som står långt från arbetsmarknaden, samt unga vuxna med behov av extra och samordnat stöd.

Projektledningen har funnits tillgänglig för besvarande av frågor och annat stöd som hör projektet till. Eftersom pandemin medförde att mycket arbete utfördes från hemmakontor, blev det än mer viktigt för projektledningen att alltid finnas till hands när det behövdes.

Pandemin förde med sig att kommunikationen mellan alla projektmedarbetare, mellan projektet och andra parter, mellan projektmedarbetare och deltagare, kom att utvecklas mycket snabbt. Nya kommunikationsverktyg som Teams, Zoom, och SKYPE började att användas i en betydligt större utsträckning än tidigare.

Spridning

Europeiska socialfondens informationsmaterial "Vi driver ett projekt som medfinansieras av EU och Europeiska socialfonden" har tydligt funnits framme i verksamheterna, i form av uppsatta affischer och även EU-flaggan på en del ställen. ESF-rådets logotyp är tydlig på alla upprättade dokument.

På hemsidan för Projekt Respondere www.respondere.se har mycket information lagts ut, till exempel månadsrapporter, processkartor, blanketter, information om GDPR, samt material från konferenser.

Alla deltagarna har medvetandegjorts om projektet. De har bland annat fått skriftlig information om hanteringen av deras personuppgifter. Information har även lämnats muntligt vid gemensamma möten.

Erfarenheter från projektet har bland annat spridits vid konferenser, workshops och seminarium. Lättillgänglig dokumentation har sammanställts och spridits efter konferenser och workshops.

Anteckningar från styrgruppsmöten har varit transparenta och spridits till berörda medarbetare.

Kunskapsdialoger med relevanta ämnen har genomförts kontinuerligt hos de olika delprojekten, då projektmedarbetare från andra delprojekt och annan personal från samordningsförbunden och de samverkande myndigheterna har bjudits in.

Ett av delprojekten har gjort studiebesök hos Samordningsförbundet Sjuhärad och ett annat av delprojekten har haft två digitala studiebesök med ett annat ESF-projekt, "Rätt stöd för mig". Projektledaren har dessutom haft kontakt med Samordningsförbundet Östra Götaland, samt med andra ESF-projekt i Göteborg med omnejd.

Personal i delprojekten som har tjänstgöring i sin ordinarie myndighet eller inom hälso- och sjukvården har informerat om projektet där. Projektet har synliggjorts vid alla tillfällen som getts vid samverkan med olika samverkansparter.

Projektledningen bjöds in till ESF Partnerskapet för att informera om projektet i september 2021.

Delprojekten har producerat informationsfilmer om sina insatser. I delprojektet Från skola till arbetsliv gjordes en animerad film helt av deltagare, med stöd av en filmhandledare från Forum Skill Norma. Convinere valde att fokusera på en deltagares resa genom projektet, ett samarbete mellan medarbetare inom projektet, deltagare och arbetsgivare, som också var med i delar av informationsmaterialet. ACTivera valde via sin film att berätta om verksamheten utifrån den processkarta som togs fram under projekttiden, som ett led att vara tydligare mot deltagarna och remittenterna.

Under sommaren 2021 påbörjades arbetet med att skriva en metodbok. En verksamhetsutvecklare ansvarade för detta arbete tillsammans med en utsedd arbetsgrupp. Metodboken beskriver processen med att driva ett ESF-finansierat projekt, från projektidé till avslut och framåtblickar. Tanken är att metodboken ska kunna vara till stöd för andra intressenter, som funderar på att ansöka om medel från ESF för att påbörja och genomföra ett projekt.

Projektet beställde in fina pennor med projektets och ESF:s loggor, som spridits till projektmedarbetare, samverkansparter, med flera.

Under slutfasen av projektet bjöds projektledningen in till de tre delprojekten och samordningsförbundens styrelser, för att informera om projektet och dess resultat, samt Slututvärderingen.

Påverkan

Transnationellt utbyte

Utifrån tidigare ESF-erfarenheter fanns redan inarbetade kontakter med Nederländerna, Sydvästrfryslan. Projektet planerade för ett studiebesök våren 2020, som fick avbrytas på grund av Coronaläget i Europa. Under våren 2021 beslutades om att ha ett digitalt upplägg i stället. Två digitala möten genomfördes där både Sverige och Nederländerna presenterade det arbete som pågick i respektive region, kring målgruppen med aktivitetsersättning och ungdomar i risk att hoppa av skolan. Presentationer genomfördes på såväl strategisk som på utförande nivåer, med möjligheter till individuella mötesrum. Processtöd från både Sverige och Nederländerna matchade i bästa möjliga mån deltagande handläggare med varandra i mötesrummen. Utbytet av erfarenheter och kontakter lade grunden för en möjlig samverkan i framtida projekt.

Projektets påverkan av verksamheterna – medarbetarnas röster

Projektmedarbetarna har reflekterat över vad projektet har medfört, eller påverkat deras verksamhet, under flera tillfällen under projektperioden. Här följer en del exempel på vad projektmedarbetarna lyft fram som viktigt.

Hos **delprojektet Convinere** har teamet blivit större. Mötesstrukturer, ärendegenomgångar och uppföljningar har förbättrats. Arbetsmetoder och processer har finjusterats och utvecklats under hela projektperioden. Processer har tydliggjorts utifrån den LEAN-inspirerande tavlan, med tydligare deltagareprocess och fokus på utveckling och stegförflyttningar.

Utveckling av teamet har fortgått. Att ha jobbat med ACT och att fått in en terapeut i teamet har varit bra. Dock har det varit viktigt att skilja mellan behandling och arbetslivsinriktad rehabilitering. Det är viktigt att ta in hälso- sjukvården när det verkligen behövs.

Samarbetet med berörda kommuner har ökat, liksom samarbetet med handläggare på Försäkringskassan.

Terapeutens arbete var tidigare ganska splittrat. Från början fanns en psykolog i teamet, som arbetade mycket med behandling. Teamet ville ha fokus på det friska och när psykologen slutade, valde teamet att i stället att ta in en KBT-terapeut, vilket varit positivt för projektet.

Flera nya aktiviteter har startats upp; såsom promenadsamtal, uteträning, skogsyoga, mindfulness, spelutvecklingskurs, sömngrupp, vägledningsgrupp, ACT och yoga.

Arbetsgivarfokus har bland annat lett till att Samordningsförbundet Älv & Kust delar ut ett pris som "Årets möjlighetsskapare" till den arbetsgivare som särskilt utmärkt sig för att ge människor möjligheter att komma och pröva på arbete, genom arbetsträning eller praktik.

Uppföljning av aktiviteterna har gjorts utifrån bland annat ett jämställdhetsperspektiv.

Mycket arbete har lagts ned på att revidera förbundets hemsida, för att göra den mer tillgänglig för både deltagare och samverkansparter.

Medverkan i våld i nära -projektet och ständiga diskussioner kring jämställdhet och Genus lyfts också fram från teamet.

Därutöver har kompetensutveckling skett kring Tjänstedesign, case management, ACT, säljstrategier gentemot arbetsgivare, suicidprevention, samt "hemmasittare".

Teamet hos **delprojekt ACTivera** tycker att den största skillnaden är tillskottet av nya kompetenser och metoder; case manager, ACT-terapeut och Tjänstedesign. Roller som används och som kommer att utvecklas ytterligare efter projektets slut. Case manager-funktionen har upplevts som mycket bra. En styrka är att delprojektet byggt vidare på befintlig verksamhet. Teamet har nyttjat varandras kompetenser mer.

Samverkan med handläggare från Försäkringskassan har ökat, med struktur och återkoppling. Avstämningar med Försäkringskassan har fungerat mycket bra. De "murar" som funnits har rivits och det är viktigt att teamet fortsätter samarbetet efter projektets slut för denna målgrupp.

Teamet har tagit fram underlag som deltagarna fått vara med att justera utifrån deras behov; individuell plan, checklista och processkarta. Teamet har blivit bättre på att dokumentera än tidigare och haft mycket nytta av RBM (Förändringsteori).

Ett stödteam har utformats som är ett insatsövergripande team till alla insatserna inom samordningsförbundet. De ska vara ett "bollplank" till övriga medarbetare. I stödteamet ingår case manager, ACT-kompetens, samt fysioterapeut.

Den rättighetsbaserade Tjänstedesignen har, tillsammans med Brukarkrafts revision och en uppdaterad handlingsplan, förstärkt brukarinflytandet. Fokus har legat på tillgänglighet och icke-diskriminering. Frågor om våld ställs systematiskt.

Kunskapsdialoger med viktiga ämnen kring målgruppen har kunnat erbjudas internt inom förbunden, men även externt till handläggare hos de olika myndigheterna.

Uppföljning av aktiviteter och analys av resultat har skett utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Delprojektet Från skola till arbetsliv lyfter fram att IPS-metoden fanns tidigare, men att den har blivit mer individinspirerad.

Att teamet lyckats fånga deltagarperspektiv genom Tjänstedesign med Emerga har upplevts som mycket positivt. Deltagarperspektivet har kommit in i det ordinarie arbetet och fått en struktur baserad på kontaktytorna. Bland annat har delprojektets dokument setts över, med stöd av Emerga och Tjänstedesign.

Emerga och Tjänstedesign gav kraft till skapandet av informationsfilmen om Unga vuxna, som äntligen blev av.

Väntetiderna för deltagarna har förkortats och teamet har kunnat arbeta med en del deltagare i ett tidigare stadium (från och med 16 år). Delprojektet har fått in yngre deltagare, som fått stöd tidigare och sluppit glapp, samt onödiga "misslyckanden".

Genom projektet har teamet fått reflektera kring insatsen Unga vuxna (f.d. Disa+). Det finns väldigt lite tid för det i det dagliga arbetet. Projektmedarbetarna är så vana att fixa och ordna i produktionsdomänen, men har lite tid för saker som görs i reflektionsdomänen. Det fick medarbetarna lov och tid att göra.

Teamet känner att projektet varit en av de bättre resurserna de fått ta del av.

Att ha fått statistik från projektledningen har varit positivt. Teamets arbete blev synligt i siffror. Det blev en bekräftade på teamets arbetssätt. Arbetet som gjorts har varit av bra kvalitet.

Teamet är tacksamma för att fått kompetensutveckling i form av Case Management.

Respondere har bekräftat och skruvat på ett redan bra arbetssätt och metoder.

Projektledningen har varit ett fantastiskt bollplank och har varit mycket bra lyssnare, samt stöttat medarbetarna på ett mycket fint sätt.

Deltagarnas närvaroblanketter har gjort medarbetarna medvetna om deltagarnas liv, deras aktiviteter och hur mycket tid de lägger på olika saker.

Indikatorsenkäterna har varit bra, då teamet fått mer information om deltagarnas åsikter och hur läget ser ut.

Det var positivt med djupintervjuerna, då medarbetarna genom dem fick bekräftat att tidiga insatser är rätt och det som deltagarna hade önskat. Teamet fick följa deltagarnas väg från skolan tills de började hos Unga vuxna. Det gav medarbetarna ny kunskap och ny förståelse.

Det har varit kul att börja samverka med skolorna, en ny arena för teamet, som är viktig att finnas med inom. Teamet har även genom det ökat sina kunskaper om skolan och blivit mer fokuserade på studieperspektivet i sitt arbetssätt.

Handläggarna hos Försäkringskassan tycker att det funnits ett nära samarbete och att de funnits med i processen från början, samt att de varit mer involverade än tidigare. Individens och individens förändringsarbete har varit i centrum.

Arbetet har vässats, med fler möten och personalen har känt sig mer delaktiga i vad som händer. Man känner vilka man nätverkar med och som är trygga i sina grunduppdrag.

Tillgång till samtalsstöd och case manager har varit en tillgång och det är bra med parallella insatser.

Ett mycket lyckat projekt! Insatserna har formats efter deltagarnas behov och man har sett individen och jobbat aktivt med hen.

Positivt att man fortsätter med case manager och leg. samtalsterapeut även efter projekttidens slut.

Alla projekt som fokuserar mer på individens behov, än att personen ska behöva "passa i mallen", gynnar målgruppen unga med aktivitetsersättning.

Den individfokuserade insatsen passar både personer som klarar lägre och högre krav. Personerna har getts möjlighet att rusta sig för att börja arbetsträna eller testa studier och kunna fortsätta sin rehabilitering mot arbete eller studier.

Det finns ett stort värde med att personer som har aktivitetsersättning och som står långt från egen försörjning, kan ta lagom stora steg mot egen försörjning och där har projektet varit en mycket viktig pusselbit, för de som vill komma i gång, men inte är redo för arbetsträning omedelbart.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning

Försörjning före och efter insats

I SUS kan utläsas vilka eventuella förändringar av försörjningskällor som skett, med jämförelser före och efter deltagande i insats, hos de deltagare som avslutats i projektet. Deltagare med försörjningsstöd har minskat markant. Deltagare med studiemedel/studiestöd har ökat något, liksom deltagare utan någon ersättning alls. Antalet deltagare med aktivitetsersättning ligger på ungefär samma antal före och efter projektiden. Vilket innebär att en del fått aktivitetsersättning under sin tid i projektet. Inom ramen för aktivitetsersättning finns möjlighet att studera i sex månader, vilket bör beaktas när status vid avslut är studier.

Det finns inga tydliga indikationer, genom försörjningskällorna, på att deltagarna i projektet närmat sig arbetsmarknaden. Däremot har de gjort tydliga stegförflyttningar som ännu inte visat sig i ändrade försörjningskällor. Samt kan det förutsättas att många hamnat rätt i välfärden och därmed fått rätt stöd.

Av de deltagare som kommit in till projektet har 60 % kommit från Försäkringskassan (oftast med aktivitetsersättning), 24 % från kommunerna (med försörjningsstöd), 6 % från Arbetsförmedlingen (med aktivitetsstöd) och 10 % utan offentlig försörjning.

Kvantitativ uppföljning

Varje månad har antal nya, pågående och avslutade kvinnor och män, deras åldrar, status vid avslut med mera redovisats till SCB.

Varje delprojekt har även redovisat sina deltagare i SUS. Även här har antal aktuella kvinnor och män kunnat följas. Dessutom finns möjlighet att se vissa bakgrundsfaktorer, som till exempel typ av försörjning innan insats. Projektledningen har fört månatlig egen statistik uppdelat på respektive delprojekt och kön.

En manuell uppföljning har även skett av vilka aktiviteter deltagarna haft, inom vilka branscher de arbetstränat eller praktiserat, samt till vilken form av fortsatt rehabilitering som deltagaren eventuellt fortsatt till.

De löpande resultaten från statistiken har hela tiden gjorts könsuppdelad. Resultaten har återkopplats till projektmedarbetarna och styrgruppen för diskussion, reflektion, analys och kanske åtgärder.

Kvalitativ uppföljning

Projektet har följts upp kvalitativt på olika sätt och här följer en beskrivning av de metoder som använts för den kvalitativa uppföljningen.

Indikatorsenkäter

Under perioden 1 november 2020 till 31 oktober 2021 samlade projektet in enkäter från deltagare; pågåendeenkäter efter 3 - 6 månader, samt avslutsenkäter i delprojekten; ACTivera, Convinere och Från skola till arbetsliv. Detsamma gjordes under perioden 1 november 2019 till 31 oktober 2020; deltagare avslutsenkäter, medarbetarenkäter, samt enkäter till styrgruppen. I denna rapport hänvisas enbart till avslutsenkäten i den sista mätningen, där 66 deltagare svarade på enkäten (jämnt fördelat mellan kvinnor och män), samt medarbetarenkäterna som besvarades i september 2020.

Enkäterna redovisades till Nationella Nätverket för Samordningsförbund (NNS) genom Samordningsförbunden Älv & Kust, Insjöriket och Göteborg. Resultaten redovisades för varje delprojekt till NNS och en rapport sammanställdes internt för projektet i sin helhet. Enkätsvaren är ett komplement till övrig uppföljning och ger en bild av deltagarnas uppfattning av insatsernas kvalitet, samt deltagarnas upplevelse av förändring med stöd av insatserna. Flera av enkätsvaren är en del av uppföljningen av angivna mål inom projektet.

Intervjuer

Intervjuer med 14 deltagare genomfördes av utvärderarna inför Halvtidsrapporten, med fokus på resultat och lärande. Ytterligare 4 deltagare har intervjuats inför Slutrapporten. Utvärderarna har haft fokusgrupper med projektmedarbetare, dels inför Halvtidsrapporten och dels inför Slutrapporten. Utvärderarna har inför Halvtidsrapporten även intervjuat styrgruppsmedlemmar.

Intervjuer har genomförts av Emerga Institute AB, både intervjuer med de deltagare som deltog i workshops och 10 andra deltagare, samt 9 projektmedarbetare inom delprojekten (men som inte var med vid workshops). Svaren från deltagarna som deltog vid workshops tillsammans med medarbetare har sammanställts i ett särskilt dokument "Lärdomar för SoF" och svaren från de övriga intervjuerna har sammanställts i en rapport "Mänskliga rättigheter och rättighetsprinciper - Rättighetsanalys av mål och medel inom ESF-projektet Respondere".

Djupintervjuer har även gjorts med 17 deltagare, 9 kvinnor och 8 män, som varit aktuella hos delprojekt Från skola till arbetsliv. Kontaktpersonen och arbetsspecialisterna har genomfört intervjuerna. Kontaktpersonen sammanställde sedan en rapport utifrån svaren. Deltagarna fick öppna frågor kring deras väg från skolan till Samordningsförbundet. Intervjufrågorna hade skapats tillsammans med deltagare utifrån metoden Tjänstedesign och därmed säkerställdes deltagarperspektivet i hela processen. Förutom att följa vägen genom systemet har deltagarna även fått frågor kring bland annat hur det sett ut med möjlighet till stöd under skolgången, vilka nyckelpersoner som varit viktiga i skolan och efter skolan, samt när de känner sig trygga.

Enkäter till elevhälsoteamen

Delprojektet Från skola till arbetsliv ställde frågor kring samarbetet till de elevhälsoteam som fått stöd av projektet, i syfte att få feedback som kan leda till förbättringar.

Övriga metoder

Fler metoder för kvalitativa uppföljningar har gjorts i de olika delprojekten; till exempel utvärdering av insatser, frågor inför och efter avslutad insats, samt Lean-inspirerad processkarta.

Uppföljning jämställdhetsintegrering

Jämställdhetsmålen för projektet var att kvinnor och män skulle få en likvärdig arbetslivsinriktad rehabilitering, att de som når projektet skulle vara könsfördelningsmässigt inom spannet 40/60, att aktiviteter och metoder inom projektet skulle verka för att kvinnor och män skulle få en likvärdig arbetslivsinriktad rehabilitering, samt att all personal kommer från myndigheter och organisationer, som har en väl grundad plattform och som för en ständig kompetensutveckling inom jämställdhet. Den höga kunskapsnivån skulle fortsätta genom kontinuerlig kunskapspåfyllnad från ordinarie myndighet eller organisation, samt via insatser från samordningsförbunden.

Projektet har öppnat upp för både kvinnor och män och fördelningen dem emellan är mycket jämn och inom spannet 40/60. Även inflödet av remisser har varit jämnt fördelat.

Aktiviteter och metoder har erbjudits alla deltagare, oavsett kön. Det viktigaste har varit att utgå från deltagarens egna önsknings, men projektpersonalen har haft ett stort ansvar för att medvetandegöra deltagaren om dennes möjligheter att vidga sina vyer och inte hindras av förväntade normer i samhället.

Med stöd av SUS-ansvarig har projektledningen lyft fram, analyserat och dragit slutsatser kring viktiga frågeställningar kring jämställdhet, utifrån könsuppdelad statistik från SCB och SUS.

Projektpersonalen hade goda förkunskaper kring jämställdhet. För de projektmedarbetare som inte gått utbildning i jämställdhet anordnades en tredagarsutbildning, som leddes internt av en inom området mycket kompetent verksamhetsutvecklare, tillsammans med projektledaren och SUS-ansvarig. Att medarbetarna i projektet hela tiden hållit frågan levande och aktuell har skapat en medvetenhet kring hur jämställdhet ser ut och det ger medarbetarna tillfällen att vara självkritiska i mötet med deltagare.

En checklista/diskussionsunderlag – för jämställt bemötande arbetades fram, vars syfte var att medvetandegöra och reflektera över medarbetarnas beteende i möte med deltagare utifrån diskrimineringsgrunden kön. Dokumentet bygger på teorin "Tvärt om" – frågor, det vill säga "Hade du ställt samma fråga eller tänkt samma tanke om deltagaren haft motsatt kön?" Efter mötet med deltagaren reflekterar medarbetaren över mötet tillsammans med en kollega, då tankar och reflektioner skrivs ned.

I ett av delprojekten, Convinere, gjordes en särskild satsning gentemot de kommunvisa teamen, som en del av projektmedarbetarna deltog vid. I de kommunvisa teamen möts representanter från de olika samverkande parterna. Statistik presenterades och tillfälle gavs till diskussion och analys.

Aktivitetsstatistiken har gett ett gediget underlag för diskussion och analys, som i sin tur lett till en högre medvetenhet om jämställdhet och dess utmaningar hos projektpersonalen. Statistiken visar en del skillnader som tagits upp för diskussion, men i det stora hela har kvinnor och män fått ta del av en likvärdig arbetslivsinriktad rehabilitering.

Ett av de jämställdhetspolitiska målen är att mäns våld mot kvinnor ska upphöra och delprojekten har säkerställt att frågor om utsatthet av hot och/eller våld ställts till deltagarna, för att kunna ge adekvat stöd. Erfarenheter av våld och hot om våld påverkar både den fysiska och psykiska hälsan och försvårar för den enskilda deltagaren att ta till sig bland annat arbetslivsinriktad rehabilitering.

Jämställdhetsanalysen som gjordes med stöd av 4R-metoden innan projektet startade upp följdes upp vid två tillfällen, i november 2020 och i november 2021. Uppföljningarna gjordes vid seminarium med representanter från varje delprojekt, samt relevanta nyckelpersoner med goda kunskaper om jämställdhetsintegrering.

Jämställdhetsanalysen har gett ett mycket bra underlag för ökad medvetenhet och kunskaper kring jämställdhet. Analysen har spridits till alla projektmedarbetare och finns tillgänglig på projektets hemsida.

”Vid intervjuerna har vi ställt frågor till deltagarna kring jämställdhet och likabehandling. Deltagarna har svårt att beskriva om de tror att det är någon skillnad för kvinnor och män att vara deltagare i projektet. Men efter lite diskussion beskriver de flesta att de tror att kvinnor och män blir lika behandlade och får lika förutsättningar i projektet. Både de intervjuade kvinnorna och männen beskriver en liknande bild.” (Halvtidsutvärdering)

Vid projektets avslut kan det konstateras att:

- Remisserna har varit mycket jämnt fördelade mellan kvinnor och män.
- Nästan exakt lika många kvinnor och män har varit aktuella i projektet.
- Något fler män än kvinnor har avslutats under projektperioden.
- Fördelningen av antal timmar i aktiviteter har varit relativt jämnt mellan könen.
- 35 % av männen och 30 % av kvinnorna har börjat arbete eller studera.
- Fler män än kvinnor påbörjade studier.
- Fler män än kvinnor fick tillsvidareanställningar.
- Fler män än kvinnor fick heltidsanställningar.
- Något fler män än kvinnor fortsatte i någon form av rehabilitering.
- Betydligt fler kvinnor än män fick subventionerade anställningar.

Anställningar:

	Kvinnor	Män
Tills vidare	43 %	67 %
Heltid	36 %	56 %
Ej subv.	33 %	58 %
Subv.	67 %	42 %

Projektet bedöms ha gett en likvärdig arbetslivsinriktad rehabilitering inom projektets ram. Det som är anmärkningsvärt är att män i större grad än kvinnorna har börjat att arbeta eller studera efter avslut. Detta beror på många olika faktorer, men ett faktum som är viktigt att ta med in i det kommande arbetet, hur man kan arbeta för att öka kvinnornas plats i arbetslivet, på likvärdiga villkor som männen.

Fler män än kvinnor har börjat att studera och det brukar vara tvärtom, att det är kvinnor som är mer benägna till att studera. Det kan ses som ett positivt resultat utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Detsamma gäller det faktum att det är fler kvinnor än män som fått subventionerade anställningar. Det brukar vara tvärtom och kan också ses som en positiv utveckling.

Uppföljning tillgänglighetsintegrering

Tillgänglighetsmålen för projektet var att arbetsmarknaden skulle bli mer tillgänglig för fler personer och att insatserna skulle leda till högre tillgänglighet till aktiviteter och även till arbetsmarknaden i sin helhet. Fysisk tillgänglighet innebär att deltagaren ska kunna nå den plats som ska besökas och kunna ta del av och delta i verksamheten. Psykisk tillgänglighet innebär att skapa en trygg situation kring insatsen. Informativ tillgänglighet handlar om att utforma information som alla kan tillgodogöra sig. Med kommunikativ tillgänglighet menas bemötande, personalens engagemang och respektfulla förhållningssätt.

Projektledaren informerade projektmedarbetarna om de fyra tillgänglighetsperspektiven och deras innebörd, tidigt under genomförandefasen. För de flesta var det en påminnelse, men syftet var främst att höja medvetenheten om att detta är viktigt att ha i åtanke hela tiden.

En tillgänglighetsanalys gjordes i mars 2021, som sedan följdes upp i november 2021.

Uppföljningen av tillgänglighetsanalysen visade, att när det gäller den fysiska tillgängligheten, så säkerställer ansvarig handläggare tillsammans med deltagaren att möjlighet att ta sig till och från fysiska platser finns. Stöd lämnas till deltagaren i form av anpassade vägbeskrivningar efter deltagarens individuella behov. Stöd i form av "back-up" av handläggaren ges till deltagaren. Alternativa mötesplatser används när det bedöms lämpligt utifrån deltagarens behov. Tillgänglighetsanalyser har delvis genomförts i samordningsförbundens lokaler och hinder har åtgärdats i möjligaste mån. Ansvarig handläggare bedömer praktik- och arbetsträningsplatser utifrån deltagarens behov, inför beslut om att deltagaren ska vara där. Det råder en stor handlingsfrihet för anpassade aktiviteter, som utgår från deltagarens specifika behov.

När det gäller den psykiska tillgängligheten så har deltagarnas önskemål om inriktning, utformning och omfattning av stöd, respekterats av handläggaren och genomförts i möjligaste mån. Vid praktik- och arbetsträning har det funnits en handledare på plats för stöd. En bedömning av deltagarens behov kopplat till platsen har gjorts av handläggaren, vid ett första studiebesök. Ansvarig handläggare har sedan haft täta uppföljningar tillsammans med deltagaren och handledaren på plats.

I ansökan till ESF fastslogs att förbunden under detta projekt skulle ha informativ tillgänglighet som fokusområde. Under år 2020 har ett antal deltagare tillsammans med handläggare och Emerga Institute AB reviderat interna dokument och informationsmaterial, utifrån ett tillgänglighetsperspektiv (språk, antagande, synsätt, omfattning, relevans med mera). Befintliga dokument har reviderats och nya har upprättats med stöd av deltagare, för att skapa en bättre tydlighet och tillgänglighet för deltagarna. Relevanta hemsidor har granskats och reviderats löpande utifrån tydlighet och inkludering. Genom ett tydligt språk i både tal och skrift ges information om arbetsmarknaden, studier och samhället, till exempel via studiebesök, vägledningsgrupper och coachande samtal.

Inom projektet har det även pågått ett utvecklingsarbete kring den kommunikativa tillgängligheten. Utgångspunkten har varit att deltagaren är expert på sitt eget liv och är rättighetsbärare. Deltagarens kunskaper, erfarenheter och synpunkter har systematiskt tagits tillvara. Innehållet och omfattningen av rehabiliteringsplanen görs av deltagaren och handläggaren tillsammans, där deltagarens uppfattning väger mycket tungt. Relevanta hemsidor har löpande granskats och reviderats utifrån tydlighet och inkludering. Information lämnats kontinuerligt till samverkansparter i olika samverkansforum. Projektmedarbetare har funnits tillgängliga för samråd och frågor.

En riktad personalinsats har genomförts enligt plan, där handläggare genom utvecklingsarbete tillsammans med deltagare och Emerga Institute AB, ökat sina kunskaper kring informativ och kommunaktiv tillgänglighet. Som ett led i detta arbete gjorde delprojekt Convinere en tillgänglighetsanalys kopplat till sin verksamhet.

Projektet avsåg att mäta tillgänglighetsmålen delvis genom intervjuer med projektdeltagare. Detta för att säkerställa en medvetenhet kring tillgänglighet. Resultatet för dessa intervjuer skulle ligga till grund för vidare utveckling av dessa områden inom projektet. Under projektperioden intervjuades deltagare, dels av utvärderarna och del av Emerga Institute AB. Bedömningen gjordes att dessa intervjuer kunde ersätta de som projektet planerade att göra, då de till mångt och mycket behandlade liknande frågeställningar.

I Halvtidsutvärderingen framkom via intervjuer med deltagare att ”..... de känner sig sedda av personalen. Inledningsvis har personalens bemötande skapat en känsla av trygghet, där ett förtroende byggs upp mellan deltagaren och personalen. Tryggheten blir sedan en plattform för individens fortsatta utveckling. I ett nästa steg beskriver deltagarna hur de upplever att personalen har lyssnat på just deras behov och utformat den fortsatta insatsen utifrån individens egna behov, önskemål och intressen. På så sätt har personalens bemötande och förhållningssätt lett till en utveckling från den inledande tryggheten till att den egna motivationen ökar och att deltagaren tar ett allt större egenansvar för sin fortsatta utveckling mot egenförsörjning genom arbete och studier.”

Coronapandemin har pågått i två år och har självklart påverkat tillgängligheten till aktiviteter och till arbetsmarknaden i stort. Projektpersonalen har visat ett stort engagemang och ställt om både fysiska individuella kontakter och gruppverksamheter till digitala. Täta kontakter med deltagarna har skett digitalt eller utomhus efter de önskemål som deltagarna har haft. Tillgängligheten till projektets insatser och aktiviteter har legat i fokus än mer än tidigare, på grund av pandemin. Detta har bland annat visat sig genom att antalet timmar i aktivitet ökat i genomsnitt under den tid som pandemin pågått.

Uppföljning av integrering av icke-diskriminering

Målen för projektet gällande icke-diskriminering var att arbetsmarknaden skulle bli mindre diskriminerande för fler personer och att insatserna skulle leda till högre tillgänglighet till aktiviteter och även till arbetsmarknaden i sin helhet.

Projektledaren informerade projektmedarbetarna om de sju diskrimineringsgrunderna och skillnaden mellan direkt och indirekt diskriminering, tidigt under genomförandefasen. För de flesta var det en påminnelse, men syftet var främst att höja medvetandenivån på att detta är viktigt att ha i åtanke hela tiden. Som stöd användes ”ESF:s guide för att främja lika rättigheter och möjligheter - Stockholm april 2017”.

Delmålet var att 100 % av deltagarna skulle ange att de blivit bemötta och behandlade med värdighet avseende deras kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, ålder, etnicitet, funktionsvariation, sexuell läggning, samt religion eller annan trosuppfattning, i ganska hög grad eller mycket hög grad under tiden i projektet.

En analys av icke-diskriminering gjordes i april 2021, som sedan följdes upp i december 2021. Projektet avsåg från början att mäta det angivna målet och delmålen genom intervjuer med projektdeltagare. Resultatet för dessa intervjuer skulle sedan ligga till grund för vidare utveckling av dessa områden inom projektet. Mätning skulle ske vid minst en avgränsad period av projektet och när skulle bestämmas i samråd mellan projektledaren och delprojekten.

I april 2021 presenterade Emerga Institute AB en Rättighetsanalys som bland annat behandlar tio deltagares och nio medarbetares uppfattning av, bland annat icke-diskriminering inom projektet. Rapporten bygger på intervjuer och bedöms vara ett bra alternativ till att genomföra ytterligare intervjuer, enligt ursprunglig plan. Även i Halvtidsutvärderingen, där 14 deltagare intervjuades, har bland annat frågor om icke-diskriminering tagits med, vilket ses som ett fullgott alternativ till genomförande av ytterligare djupintervjuer.

Uppföljningen av analysen av icke-diskriminering genom intervjusvar från Emergas Institute AB:s rapport visade följande:

”Diskriminering – deltagarnas synpunkter

Deltagarintervjuernas del om diskriminering och likabehandling kretsade kring bland annat följande huvudfrågor:

Upplever du att du har samma rättigheter och skyldigheter som andra i samhället?

Tycker du att någonting kan göras på Respondere för att säkerställa att alla behandlas lika?

De flesta deltagarna gjorde här en tydlig skillnad på relationen till Respondere och övriga myndigheter. Deltagarna menade alltså att de hade samma rättigheter och skyldigheter inom Respondere men kanske inte ute i samhället. En del av deltagarna menade att de absolut inte hade samma rättigheter som andra i samhället. Andra tyckte dock att de hade lika rättigheter – eller till och med fler rättigheter än andra i samhället.

På frågan om vad Respondere kan göra för att garantera en jämlik behandling inom sina verksamheter lyfte flera deltagare att de redan tyckte att de möttes av en jämlik behandling inom projektet.”

Uppföljningen av analysen av icke-diskriminering genom intervjusvar från Halvtidsutvärderingen visade följande:

”Det är utvärderarnas bedömning att arbetet med rättighetsbaserad Tjänstedesign passar bra in i samordningsförbundens allmänna inställning att sätta individen i fokus och det allmänna arbetet med de horisontella principerna. Det är också utvärderingens bedömning att Tjänstedesign är ett bra sätt att arbeta med de horisontella principerna på individens villkor. Genom att individen själv involveras i sin egen utvecklings- och rehabiliteringsprocess säkerställs att planering och genomförande av insatser sker utifrån individens egna behov och på individens egna villkor. Därigenom blir arbetet med jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering en naturlig del i utvecklingsprocessen. Samtidigt blir skillnader i insatser och resurser mellan kön mindre intressant, eftersom hela insatsen utgår från den enskilda individen. Däremot måste en tydlig uppföljning ske. Det är viktigt att de uppnådda resultaten blir jämställda, medan vägen dit kan se olika ut för olika individer. Oavsett ålder, kön, sexuell läggning med mera.”

Svaren från Emergas intervjuer och från Halvtidsutvärderingen, bedöms ge en tillräcklig kunskap av projektdeltagarnas uppfattning av om de anser sig ha blivit bemötta och behandlade med värdighet avseende deras kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, ålder, etnicitet, funktionsvariation, sexuell läggning, samt religion eller annan trosuppfattning. Delmålen med att 100 % av deltagarna ska ha upplevt detta i ganska hög grad eller mycket hög grad bedöms vara uppfyllt.

Därmed bedöms även projektets övergripande mål vara uppnått; att arbetsmarknaden blir mindre diskriminerande för fler personer och att insatserna leder till högre tillgänglighet till aktiviteter och även till arbetsmarknaden i sin helhet.

Uppföljning Lex Heller

Ett önskat resultat för projektet på organisationsnivå var att identifiera var samverkan brister (Lex Heller – metod med syfte att förbättra samverkan), för att skapa förutsättningar för att optimera arbetssätt och samarbetsformer. De medverkande samordningsförbunden har i ett tidigare gemensamt projekt arbetat fram rutiner för rapportering och struktur för arbetet med Lex Heller. Inom ramen för projektet har detta utvecklingsarbete fortsatt. En hemsida har skapats och arbetet har digitaliserats, förenklats och gjorts smidigare. Alla projektmedarbetare (Försäkringskassans undantagna) och även övrig personal inom de berörda samordningsförbunden, har behörighet att skriva rapporter om brister i samverkan.

Arbetet fortgår med en ansvarig processledare och med en aktiv arbetsgrupp som träffas regelbundet. Resultaten av rapporterna kommer att visa sig längre fram och kommer då att tas omhand av de medverkande förbunden. Planen är att implementera Lex Heller hos fler samordningsförbund.

Utvärdering

Utvärderarna från Payoff AB/Contextio Ethnographic AB kom snabbt in i projektet och har följt projektet sedan början av genomförandefasen. Följeutvärdering innebär att utvärderarna är med tidigt i projektet och kan följa det under i princip hela projekttiden, vilket varit fallet i detta projekt. Utvärderarna har medverkat aktivt, gett stöd och förslag till förbättringar under hela projekttiden.

Utvärderarna ska kritiskt granska de metoder som projektet använder sig av. Vidare kopplar utvärderarna samman utvecklingen till projektets projektteori, mål och resultat. Resultatet av utvärderingen har presenterats i en Samhällsekonomisk förstudie, två delrapporter (Halvtidsrapport och Samhällsekonomisk slutrapport) och i en Slutrapport. Utvärderingen ska bidra till kunskap och nytta på flera olika nivåer, genom att bedöma om insatserna varit relevanta och effektiva. Resultaten från utvärderingen ska också ge underlag för fortsatt diskussion om vilka insatser som behövs utifrån strukturpåverkan och framtida resursfördelning vid projektets slut.

Halvtidsrapport lärande utvärdering (2020-11-13).

I Halvtidsrapporten sammanfattar utvärderarna projektets arbete så långt med: ”Utvärderingen visar att projektet är välskött och att resultaten till stor del visar på en god stegförflyttning mot arbetsmarknaden för deltagarna. Däremot når i dagsläget inte projektet upp till målet för andelen deltagare som ska nå hela vägen fram till arbete eller studier. Målet för ”arbete och studier” är 40 procent. Projektet når till och med augusti 2020 upp till 23 procent och har därmed en bra bit kvar upp till målet. Målet för ”närma sig arbetsmarknaden” är 40 procent, vilket projektet överträffar och når upp till 55 procent. Utöver dessa två mål finns även en indikator där 70 procent av deltagarna förväntas ”bryta sin nuvarande” isolering. Projektet överträffar nivån för indikatorn och når upp till 73 procent. Projektet Respondere har även lyckats att rekrytera deltagare i takt med den ursprungliga planeringen, så det finns i nuläget goda förutsättningar att projektet ska klara av att nå upp till de planerade 300 deltagarna.”

Utvärderarna gav i Halvtidsrapporten en del rekommendationer för projektets fortsatta arbete. Dessa rekommendationer diskuterades på styrgruppen och kunde användas för att till exempel definiera begreppet ”närma sig arbetsmarknaden”, samt göra en kartläggning av projektets matchningsfunktioner.

Samhällsekonomisk slutrapport (2021-04-29).

Jona Huldt sammanfattar rapporten med att:

- ”Samhällsekonomisk intäkt skapas genom stegförflyttningar mot egenförsörjning genom arbete och bättre mående.
- Respondere har på kort sikt en betydligt längre återbetalningstid än målet från förstudien. (97 månader i stället för 38 månader)
- Slutsats är att målgruppen behöver lång tid för att utvecklas.
- En prognos på längre sikt visar att Respondere gör skillnad!
(Sannolikt skapas samhällsekonomisk lönsamhet minst i nivå med målsättningen för projektet.)”

Slutsatserna från rapporten är att deltagarna i Respondere lever i ett ekonomiskt kostsamt utanförskap, att de behöver relativt lång tid på sig att göra stegförflyttningar mot studier och arbete, samt att när de väl gör stegförflyttningar så skapas betydande ekonomiska värden för individen, myndigheter och samhället.

Utvärdering Slutrapport (2022 - 03 - 11)

De slutsatser som utvärderarna för fram i Slutrapporten är att:

- Projektet har varit väl fungerande.
- Projektet har involverat deltagaren i sin egen rehabiliterings- och utvecklingsprocess, vilket även skapat ett naturligt arbete med horisontella principerna.
- Projektet följer upp, diskuterar, analyserar och skapar utveckling.
- Resultaten har utvecklats positivt, trots pandemin.
- De samhällsekonomiska resultaten bekräftar att projektet har fungerat, att det skapas samhällsekonomiska intäkter och att beviljade ESF-medel har använts på ett effektivt sätt.
- Respondere har skapat stor förändring i deltagarnas liv.

Utifrån en uppdaterad samhällsekonomisk analys kommer Respondere på kort sikt ha en återbetalningstid med 29 månader, att jämföra med förstudien 38 månader och resultat vid halvtid 97 månader. Delprojektet Från skola till arbetsliv har särskilt analyserat de unga vuxna som kommit till projektet via elevhälsovårdsteamerna och för dem beräknas återbetalningstiden bli 14 månader.

Utifrån ett organisationsperspektiv lyfter utvärderarna fram ett antal "grundpelare" för projektet: Det skedde en god förankring inför projektet. Användandet av ordinarie verksamheter har gett en god struktur. Delprojekten har haft olika förutsättningar med lite olika startsträckor, men projektet har lyckats att få det att fungera på ett bra sätt. Projektorganisationen har varit stabil. Det har även funnits en stabilitet på lednings- och strategisk nivå.

Utvärderingen sammanfattar deltagarnas upplevelse; De har fått ett individuellt stöd, där förtroende och trygghet är nyckelord. De har kunnat göra en "livsplan" – en väg framåt, samt upplevt en personlig utveckling och en ökad framtidstro.

En deltagares röst:

"Jag känner att fler borde veta om det här. Vägen till ett bra jobb behöver inte vara så svår och krånglig utan när du väl har fått bra handledning så blir det enkelt."

(Intervju deltagare)

Användande av resultat

Verksamhetsutveckling

Som nämnts tidigare har projektets lärdomar lett till att flera av delprojekten fortsätter att arbeta på samma sätt som utvecklats under projektperioden. Metoderna Tjänstedesign, Case Management, ACT är naturliga verktyg i arbetet med arbetslivsinriktad rehabilitering. Strukturerna för samarbete med Försäkringskassan och gymnasieskolorna kommer att finnas kvar, om än kanske i någon reviderad form. Lärdomarna har tagits omhand på flera andra sätt också. Ett exempel är den metodbok som arbetats fram.

- Delprojekt ACTiveras deltagare hos Sof Insjöriket kommer att flyttas över till den befintliga insatsen Balder. Balder kommer även fortsättningsvis att ta emot målgruppen och ambitionen är att det strukturerade samarbetet med Försäkringskassan ska fortsätta. Personalstyrkan kommer att vara intakt (dock med lite personalbyten) och innehållet i verksamheten kommer att fortgå på samma sätt som inom ACTivera. Båda funktionerna case manager och samtalsterapeut kommer att finnas kvar.

- Personalstyrkan hos Sof Älv & Kust har minskat. Convinere som specifik insats kommer att upphöra och deltagarna kommer att flyttas över till Samverkansteamet och kommer där att få fortsatt stöd. Samverkansteamet kommer även fortsättningsvis att ta emot målgruppen och ambitionen är att det strukturerade samarbetet med Försäkringskassan ska fortsätta, dock med en del förändringar på urval av utbud av aktiviteter.
- Hos FINSAM Göteborg kommer arbetet med gymnasieskolorna att fortsätta och även expandera. En förstärkning kommer att ske med en medarbetare till som ska arbeta med detta. Insatsen Unga vuxna finns kvar som insats för unga vuxna med psykisk ohälsa, som har behov av samordnat stöd. Unga vuxna kommer även fortsättningsvis att ta emot målgruppen och det strukturerade samarbetet med Försäkringskassan ska fortsätta, bland annat genom samlokalisering.

Implementeringsprocess

Projektet har haft fokus på implementering redan från start. Det faktum att delprojekten i den operativa delen byggde på redan befintliga insatser (i stort sett), gav goda förutsättningar för att nya metoder och arbetssätt, samt nya samverkansstrukturer skulle finnas kvar efter projektens slut.

Det har även pågått en ständig metodutveckling. Deltagarna har involverats i planering och genomförande av insatser, genom metoden Tjänstedesign. Tjänstedesign kommer att användas som en naturlig arbetsmetod i förbundens fortsatta arbete.

Hösten 2020 påbörjades ett grundläggande arbete, kring det som i projektansökan till ESF en gång skrevs, gällande implementering. Arbetet utgick främst från den RBM som gjordes inför projektets start, samt Halvtidsutvärderingen. Jonas Huldt, Payoff, har varit "bollplank" i diskussionerna om hur projektet kunnat arbeta med implementeringen av projektet och hur det sedan kunde beskrivas i en handlingsplan för implementering.

Handlingsplanen delades upp enligt följande:

- Fortsatt styrning- och ledning efter projektets slut samt personalresurs att arbeta med implementering efter projektets slut.
- Gemensam implementering i de tre delprojekten.
- Unik implementering för de tre olika delprojekten.
- Förslag till pilotverksamhet.
- Metodhandbok.

Ett första förslag till handlingsplan skrevs senhösten 2020 och behandlades i styrgruppen. Handlingsplanen redigerades lite utifrån de synpunkter som då lämnades.

Under våren 2021 fick chefer och medarbetare svara på ett antal frågor. En "Implementeringsdag" genomfördes i april 2021, med styrgruppen, kontaktpersoner och viktiga nyckelpersoner. Svaren och önskemål om fortsatt implementering formades sedan till den slutgiltiga handlingsplanen, som styrgruppen tog beslut om att godkänna i september 2021. Handlingsplanen har alltid varit ett "levande" dokument som kunnat ändras över tid.

Som ett led i implementeringen har beslut fattats om ett lokalt utvecklingsprojekt, där sex samordningsförbund i Västsverige tillsammans ska arbeta för en kommande ESF-ansökan, som kommer fokusera på utvecklingsarbete kring funktionen "Gränsgångare", implementering av BIP (Beskaeftigelse Indikator Projekt), implementering av Tjänstedesign, samt tillitsbaserad ledning/styrning. Det lokala utvecklingsprojektet har beviljats ESF-medel till en förstudie under perioden april till november 2022.

Områden som är aktuella för utvecklingsprojektet och förstudien är:

- Socialt innovativa arbetssätt och metoder för att stödja individer (rättighetsbärare) som saknar förankring på arbetsmarknaden. Hur kan vi nå dem som vi inte når? Hur kan vi stödja individer som på grund av myndigheternas organisatoriska gränser hamnat i mellanrummen?
- Gränsgångare. Hur kan rollen som gränsgångare inom arbetslivsinriktad rehabilitering synliggöras och utvecklas. Vilka kompetenser krävs för att som medarbetare arbeta i mellanrummen? Hur kan organisationerna och våra samverkanspartners bättre möta individens samlade behov?
- Tillitsbaserad styrning och ledning i samverkan. Hur stödjer och leder vi gränsgångare och hur fångar vi upp deras erfarenheter och insikter för att underlätta i arbetet med individer i behov av samordnat stöd.

Rapporter och metodbok

Under projektperioden har en del rapporter sammanställts som ger en fördjupad bild av projektets arbete:

- Halvtidsrapport lärande utvärdering
(Eva Sennemark, Contextio, Jonas Huldt, Payoff, november 2020)
- Samhällsekonomisk slutrapport
(Jonas Huldt, Payoff, april 2021)
- Slututvärdering Projekt Respondere
(Eva Sennemark, Contextio, Jonas Huldt, Payoff, mars 2022)
- Rapport Rättighetsanalys av mål och medel inom ESF-projektet Respondere
(Elisabeth Abiri, Emerga Institute AB, maj 2021)
- Rapport redovisning av indikatorsenkäter
(Evy Almstrand, november 2021)
- Sammanfattning av djupintervjuer med unga vuxna
(Kristin Rinaldo, december 2021)
- Metodbok - planering och genomförande av ett ESF-projekt
(Per Liljebäck, Christina Sandgren, Rick Mulder och Evy Almstrand, mars 2022)

Kommentarer och tips

Kommentarer

Projektet har nått det antal deltagare som förväntats, med något fler män än kvinnor, vilket också fanns med vid planeringen, då antalet män med aktivitetsersättning inom det geografiska området var fler än kvinnor, vid tiden för ansökan om ESF-medel. Delprojektens resultat skiljer sig en del, vilket bland annat kan förklaras med att de haft lite olika innehåll och upplägg, samt olikheter kring varifrån remisserna kommit.

Projektet har i sin helhet inte nått målet, med att 40 % av deltagarna vid avslut skulle ha börjat att arbeta eller studera. Målet var optimistiskt, med tanke på att en stor andel av deltagarna hade aktivitetsersättning, vilket innebär att de haft utredda och dokumenterade funktionsnedsättningar, som hindrat dem från att arbeta, studera och ta del av allt samhället har att erbjuda.

Därtill har den under projektperioden pågående pandemin medfört, att det varit svårare att genomföra aktiviteter. Många arbetsplatser och verksamheter stängde periodvis för arbetsträning och praktik. Detsamma gällde för aktivitetshus eller liknande sociala träffpunkter.

Mot bakgrund av detta får resultatet, att 33 % av deltagarna börjat att arbeta eller studera, ses som ett mycket gott resultat. 77 unga vuxna som stod mycket långt från arbetslivet har tagit steget över till arbete eller studier med allt var det innebär, såsom delaktighet i samhället, empowerment och egen försörjning.

45 % av deltagarna har vid avslut i projektet varit arbetsökande, deltagit i praktik eller i annan rehabilitering, vilket är indikatorer på att deltagarna närmat sig arbetsmarknaden. Målet att 40 % av deltagarna skulle närma sig arbetsmarknaden har därmed uppnåtts, med mycket god marginal.

Dessa 107 deltagare, som har närmat sig arbetsmarknaden, har fått ett kvalificerat stöd anpassat efter deras behov och ur mänsklig synpunkt rimliga krav och förväntningar, baserat på vad de orkat och klarat av. Många av de som hade aktivitetsersättning från Försäkringskassan har efter avslut i projektet gått vidare till Förstärkt samverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, vilket betyder ett tydligt närmande till arbetsmarknaden. Även för denna grupp har pandemin påverkat på så vis, att utbudet av aktiviteter begränsats.

Förutom att projektet arbetat intensifierat med unga vuxna med funktionsnedsättningar, har utvecklingsarbetet med målgruppen elever på sju av Göteborgs gymnasieskolor påbörjats och genomförts. Samarbetet med skolornas elevhälsovårdsteam har gett mycket positiva resultat, som lett till att elever med risk för avhopp från skolorna kunnat få adekvat stöd i ett tidigt skede. De flesta skolorna i Göteborg är intresserade av att få medverka i detta arbete.

17 % av deltagarna har avslutats på grund av sjukdom, det vill säga att de har varit för sjuka för att kunna tillgodogöra sig insatserna inom projektet. Ofta gavs här en rekommendation framåt från de professionella medarbetarna inom projektet, som förhoppningsvis på sikt, leder till en bättre hälsa för dessa unga vuxna och därmed ett närmande till arbetsmarknaden.

Projektet har utvecklat nya metoder och arbetssätt. Avsikten var att kunna stödja unga vuxna tidigare än förut, ge dem möjligheter till individuellt anpassade aktiviteter och hela tiden lyssna och ta vara på deras önskingar och behov. Utvecklingsarbetet har varit oerhört inspirerande, gett ett ökat handlingsutrymme och en stor arbetsglädje. Det har getts tid och rum för reflektion och analys. Nya idéer och tankar har tagits emot med respekt och nyfikenhet och alla har getts möjlighet att lyssnas på, både deltagare och medarbetare. Ibland kanske det inte varit möjligt att genomföra önskvärda förändringar, men projektet har verkligen präglats av nytt tänkande och den vision - "Allt är möjligt"- som formulerades tidigt i projektet.

En röd och stadig tråd genom den arbetslivsinriktade rehabiliteringen har varit den täta kontakt som deltagarna haft med sina coacher eller motsvarande (rehab.vägledare/ samverkanskoordinatorer/ arbetsspecialister/ case manager). Kontakterna har under pandemin skett fysiskt när det varit möjligt, inomhus eller utomhus, digitalt eller via telefon i andra fall. Mycket täta uppföljningar har skett hela tiden, oavsett restriktioner eller inte.

Genom metoden Tjänstedesign har projektet arbetat med brukarinflytande på riktigt. Alla medarbetare och deltagare som varit involverade i detta utvecklingsarbete har varit mycket positiva till detta arbete. Tjänstedesign används som en naturlig metod för att inkludera deltagarna och har med säkerhet kommit för att stanna. Övriga metoder såsom Case Management och ACT-terapi har blivit metoder som är en del av den verktygslåda bestående av många olika metoder, som medarbetarna har till sitt förfogande, när de arbetar med unga vuxna som står långt från arbetsmarknaden.

Den utvecklade delen av Tjänstedesign som är kopplat till mänskliga rättigheter faller väl in i arbetet med jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering. Medvetandenivån och kunskapsnivån inom dessa områden har höjts hos medarbetarna. Fortfarande finns dock utmaningar inom dessa områden. Till exempel kan det utläsas av resultaten att fler unga män än kvinnor har börjat att arbeta efter avslut i projektet. Dessutom får de unga männen i högre grad än kvinnorna heltids- och tillsvidareanställningar. Här behövs ett arbete med att tillsammans med näringslivet hitta vägar för att öppna upp för en mer jämställd arbetsmarknad.

Tips!

- Det är väldigt bra att sammanställa projektets arbete i en metodbok eller en liknande skrift, som sedan kan användas för spridning av projektets arbete. Finns den tanken med från början, blir det ett lättsamt och inspirerande sätt att arbeta med verksamhetsutveckling och uppföljning. I Projekt Responderes Metodbok finns en hel del tips som projektet vill dela med sig av. Metodboken finns tillgänglig på hemsidan www.respondere.se.
- Det är en klar fördel att tidigt under projektperioden arbeta med att förankra projektidén och förändringsteorin. Det är även bra att gå igenom mål och göra en plan för uppföljning av målen. Viktigt att komma ihåg är att förankringen av projektet måste ske på alla olika nivåer, från den operativa nivån till ledningen, och vice versa. Det kan ta lite tid, men den tiden tas lätt igen, med ett bra förankringsarbete med möjlighet till delaktighet och påverkan.

- Det är viktigt att på djupet diskutera och planera för hur deltagarnas medverkan och inkludering kan se ut och vad som behövs för att omsätta tankarna i praktiken. Varför inte bjuda in deltagare till planeringsarbetet till att börja med?
- Återkoppling av sammanställningar av statistik, som alla bidragit till att samla in, är av stort värde och skapar mening med statistiken och underlättar dessutom utvecklingsarbetet. Löpande transparent information och dokumentation skapar delaktighet och känsla av KASAM (känsla av sammanhang).
- Att göra en så enkel och smidig rapportering som möjligt, är bra för både deltagarna och projektpersonalen. En önskan är att rapportering av deltagarnärvaro skulle förenklas via någon form av APP. Dock måste möjligheten till manuella rapporteringar kunna ske också, utifrån ett tillgänglighetsperspektiv.
- Ett projekt ger möjlighet att pröva nytt, ta tillfället i akt och använd den möjligheten. Blir det inte som det var tänkt, är det bara att tänka om, och pröva igen!

Från Responderes vision;

Allt är möjligt!

Mod att mötas!

Nu gör vi det "lilla extra"!

Erfarenhetsutbyte mellan inblandade!

Vilja att våga!

Flexibilitet trots fyrkantiga regelverk!